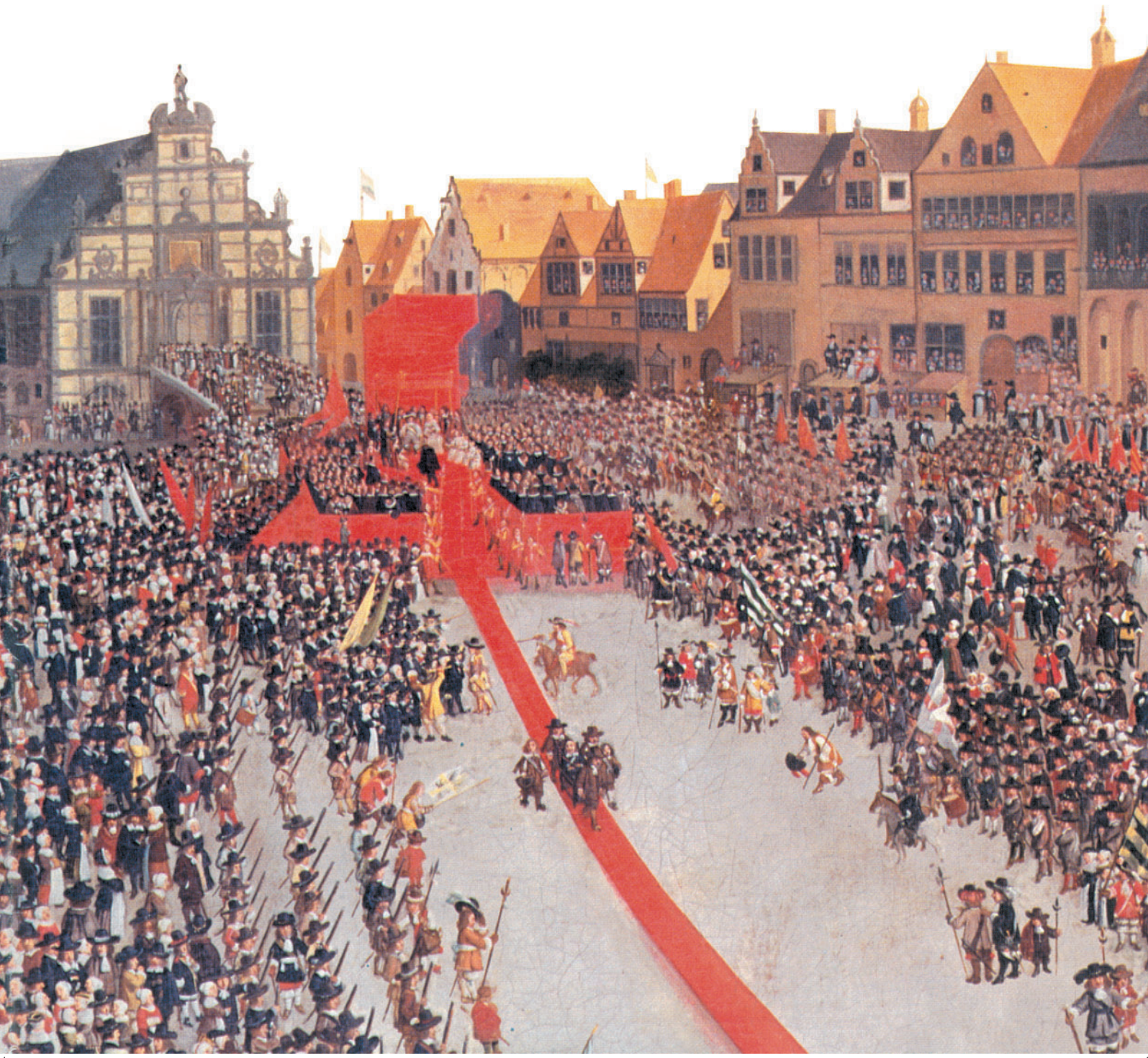

INFO

Handelsbankens interne revisionsafdeling søger nye medarbejdere

VI HAR BÅDE BRUG FOR EN ERFAREN INTERN REVISOR OG EN NYUDDANNET CAND.MERC.AUD.

Vi tilbyder to spændende job i den finansielle sektor – i en anderledes og unik bank. Som intern revisor i Handelsbanken vil du arbejde med samtlige af de fagområder, banken beskæftiger sig med i Danmark. Der er således tale om to meget alsidige og udfordrende stillinger, hvor der er rig mulighed for både at arbejde i teams og selvstændigt, og hvor man selv planlægger, gennemfører og rapporterer revisionsopgaverne.

ERFAREN INTERN REVISOR

Vi har brug for en erfaren og kompetent medarbejder med en solid erfaring fra intern revision i den finansielle sektor eller et lignende job i revisionsbranchen. Du er sandsynligvis uddannet HD (R) eller cand.merc.aud., men din erfaring er af størst betydning for os.

NYUDDANNET CAND.MERC.AUD.

Du er nyuddannet cand.merc.aud. med lyst til at starte din karriere med et spændende job i den finansielle sektor. Dine primære kvalifikationer til jobbet er en god portion sund fornuft, engagement og initiativ.

Handelsbanken er med en balance på godt DKK 1.475 mia. og et driftsresultat for 2006 på DKK 13,8 mia. blandt Nordens største banker. Vi har hjemmemarked i Danmark, Sverige, Norge, Finland og England og er desuden repræsenteret i alle væsentlige finanscentre i resten af verden. Vi er i alt 10.500 medarbejdere, heraf ca. 550 i Danmark, hvor Handelsbanken har 38 filialer.

For begge job gælder det, at der venter mange spændende udfordringer, både faglige og personlige, og vi lægger vægt på, at løn og vilkår svarer til dine kvalifikationer.

Læs mere på www.handelsbanken.dk/job. Har du behov for yderligere information, er du velkommen til at kontakte revisionschef Thorkil Nielsen på tlf. 33 41 82 59 / thni04@handelsbanken.dk eller personalechef Ann-Mari Agerlin på tlf. 33 41 82 39 / anag01@handelsbanken.dk.

Vi glæder os til at modtage din ansøgning snarest muligt. Du bedes sende den til:

Handelsbanken
Amaliegade 3 – Boks 1032
1007 København K
Att.: Personaleafdelingen

Eller via mail til
heot01@handelsbanken.dk

.INFOs redaktion:

Ansvarshavende redaktør:
 Chief Internal Auditor Ane Marie Christensen
 ☎ 33 33 10 75
 E-mail: ane.marie.christensen@nordea.com
 Nordea

Øvrig redaktion:

Vice President, Internal Audit Vibeke Aggerholm
 ☎ 33 27 12 26
 E-mail: vibeke.aggerholm@carlsberg.com
 Carlsberg Breweries

Seniorkonsulent Bente Hallberg
 ☎ 36 78 22 87
 E-mail: iaa.redaktion@mail.dk
 Post Danmark

Revisor Brian Hansen
 ☎ 33 63 66 03
 E-mail: brh@nationalbanken.dk
 Danmarks Nationalbank

Revisor Henning Funck Nielsen
 ☎ 44 20 30 89
 E-mail: henning.nielsen@tryg.dk
 TrygVesta

Revisionschef Louise Claudi Nørregaard
 ☎ 33 74 80 13
 E-mail: lcn@pension.dk
 PensionDanmark

Revisor Birgitte R. Svenningsen
 ☎ 39 77 41 30
 E-mail: bsv@saxobank.com
 Saxo Bank

Revisor Pui Fong Yau
 ☎ 32 66 20 74
 E-mail: pui.fong.yau@danisco.com
 Danisco

Foreningens og redaktionens adresse:

Nordea Bank Danmark A/S
 Foreningen af Interne Revisorer (IIA)
 Att: Chief Internal Auditor Ane Marie Christensen
 Strandgade 3, PO Box 850
 0900 København C

Synspunkter, der kommer til udtryk i medlemsbladet, behøver ikke nødvendigvis at svare til bestyrelsens opfattelse eller være udtryk for foreningens officielle standpunkt.

Indhold:

Leder	2
Nyt fra bestyrelsen	3
Uddannelsesaktiviteter	3
Gå-hjem-møder i IIA	6
Nyt fra IIA	7
Revisorskolen	7

Artikler	
Revision af revisionen i Danske Bank	8
Self Assessment with Independent Validation i Post Danmarks interne revision	10
MiFID (Markets in Financial Instruments Directive)	14
Særligt Dækkede Obligationer (SDO) – eller Covered Bonds på dansk	19
Lovpligtig revision i licitation	22
Vigtige overvejelser ved valg af nye revisionsværktøjer	26
IIA's årskonference i Danmark	28
IIA's internationale konference i Amsterdam	31
IIA's årskonference i Norge	32
Nye medlemmer	33
"Bagsmækken"	35

Besøg foreningens hjemmeside:

www.iaa.dk

Lederv/ *Ane Marie Christensen*

Vel tilbage efter sommerferien, som jo her i Danmark desværre bød på lidt mere regn end sol, er vi nu klar med et nyt INFO med mange spændende artikler.

Ekstern kvalitetskontrol, som er dette års tema i INFO, indgår med to artikler, der angiver to forskellige angrebsvinkler. Artiklerne er tænkt som en hjælp og anvisning til de af jer, som ikke er kommet i gang endnu. Der kan her hentes værdifuld information. Jeg henviser her samtidig til mine kommentarer til samme emne i "Nyt fra bestyrelsen".

Bladet indeholder også en kort introduktion til Revisorskolen, der er udviklet fælles med Foreningen af Statsautoriserede Revisorer (FSR), og hvor tilslutningen har været helt overvældende. Skabelsen af en sådan "skole" er virkelig en præstation, som foreningen kan være meget tilfreds med. Den markerer en ny æra og er ligeledes et resultat af et udbygget samarbejde med FSR. Jeg tilskynder virkelig til, at alle fortsætter med at bakke op om dette initiativ og dermed sikrer, at det kan fortsættes med succes.

Selvom vi tidligere har haft artikler om MiFID, så tror jeg ikke, at det lige nu kan blive for meget. Der er ikke mange måneder til den 1. november 2007, hvor lovgivningen træder i kraft. På baggrund af den information, der har været i dagspressen, så har jeg en fornemmelse af, at der er pres på i mange institutter, og at nogen måske er lidt i "sidste øjeblik". Jeg mener, at intern revision her kan være til megen nytte, i og med at en gennemgang af status og målopfyldelse kan medvirke til at give ledelsen en god oversigt over, hvor der måtte være behov for en indsats. Finanstilsynet har indarbejdet MiFID bestemmelserne i det udkast, der nu ligger til en ny Revisionsbekendtgørelse. Finanstilsynet har i Revisionsudvalget lovet, at der vil blive taget hensyn til den sene ikrafttrædelsesdato (MiFID), når intern revisions indsats på området bedømmes, idet det reelt vil være vanskeligt at opfylde bestemmelserne omkring revision fuldt ud før i 2008.

Som det ses af de sidste sider i bladet er medlemstilgangen jo fortsat forrygende og vi har passeret medlem nummer 500. For de af os, der deltog i den Internationale Konference i Amsterdam var det derfor lidt

forstemmende, at Danmark var så dårligt repræsenteret antalmæssigt, også taget i betragtning, at konferencen ligeledes blev holdt i et land relativt tæt på Danmark. Vi var 8 deltagere og jeg kan til sammenligning oplyse, at Norge var repræsenteret med 32 deltagere og Sverige med 41 deltagere.

Det var en fin konference med mange interessante indlæg fordelt på 12 forskellige "streams". Det indlæg i Amsterdam, som gjorde størst indtryk på mig, var et indlæg, der hed: "Does good governance add to the market cap of a company". Emnet blev præsenteret af Dr. Mervyn E. King fra Sydafrika. Dr. King er tidligere højesteretsdommer og nu formand for FN's komite for corporate governance. Der var også en del yderst interessante indlæg om, hvordan man udvikler den interne revisionsfunktion, hvordan man lever op til "best practice" og ikke mindst, hvorledes man lever op til forventningerne fra bestyrelse, revisionskomite, direktion og ekstern revision. På en sådan konference får man samtidig en unik chance for at få et indtryk af, hvor stor en organisation IIA er.

Jeg håber, at vi i bestyrelsen kan medvirke til, at flere får mod på at deltage i San Francisco (2008) og i Johannesburg (2009).

I ønskes en god læselyst!

Nyt fra bestyrelsen v/ Ane Marie Christensen

Kvalitetssikringen i intern revision har i sommerens løb været genstand for omtale i Berlingske Tidende. Omtalen var ikke initieret af bestyrelsen, og den gav et noget unuanceret billede, idet intern revision i Danmark set i et internationalt perspektiv nok er noget af det mest kontrollerede, man kan forestille sig. Revisionsbekendtgørelsen for den finansielle sektor stiller detaljerede krav til revisionen med henblik på at sikre omfang og dybde, og mange interne revisioner i andre sektorer herunder det offentlige har ligeledes en stærk kvalitetssikring. Hertil kommer yderligere, at eksternt revision foretager kvalitetskontrol i den situation, hvor de beror på arbejde, udført af intern revision.

Det er så imidlertid rigtigt, at der nu ifølge IIA's standarder er krav om, at der mindst hver femte år skal foretages et eksternt uafhængigt kvalitetsreview. Hvilket jo også er baggrunden for, at vi allerede på årskonferencen sidste år havde emnet på programmet ved et indlæg af den nyvalgte præsident Gerry Cox, og at INFO's redaktion har gjort netop dette emne til årets tema.

Selvom der ikke er foretaget nogen undersøgelse af, hvor stor en del af foreningens medlemmer, der har fået udført et eksternt review, så er der formentlig nok tale om en mindre del. Og dem, der har, er primært de store interne revisioner.

Som nævnt i artiklen på side 10 har IIA ikke nogen sanktionsmuligheder ved ikke-overholdelse, og bestyrelsen har samtidig forståelse for, at mange interne revisioner, hvoraf en del er relativt små, i forvejen har store udfordringer samt mange arbejdsopgaver og derfor ikke har prioriteret denne standard. Bestyrelsen vil imidlertid gøre alt for at bistå foreningens medlemmer i dette spørgsmål, og vi vil også overveje, om der kan etableres en form for foreningsbaseret review.

Uddannelsesaktiviteter v/ Birgitte Svenningsen

Gå-hjem-møder

Der er planlagt tre spændende gå-hjem-møder for resten af 2007. Formålet med gå-hjem-møderne er at sætte fokus på og udbrede information om aktuelle emner inden for intern revision.

De tre gå-hjem-møder drejer sig om:

Revisionskomitéer

12. september 2007

Gå-hjem-mødet vil omhandle de nye krav til revisionskomitéer med udgangspunkt i 8. direktiv. Et emne, der er relevant for en del af foreningens medlemmer, idet flere virksomheder bliver anbefalet af kravet om etablering af revisionskomité.

Intern revision bygget op om operationel revision

24. oktober 2007

De seneste år er flere og flere interne revisionsafdelinger begyndt at beskæftige sig med operationel revision. Interne revisionsafdelinger uden for den finansielle sektor har længe primært beskæftiget sig med operationel revision. Efter at det er blevet muligt, at den interne revisionschef ikke underskriver årsrapporten, er der også interne revisionsafdelinger i den finansielle sektor, som primært arbejder med operationel revision. Gå-hjem-mødet omhandler, hvordan man kan bygge en intern revision op om operationel revision.

Nyt fra Finanstilsynet

28. november 2007

Igen i år forventes det, at Finanstilsynet i løbet af efteråret eller umiddelbart før jul kommer med nye regler for intern revision. Det kan være ændringer til revisionsbekendtgørelsen, men også andre ændringer. Foreningen har derfor inviteret Finanstilsynet til det sidste gå-hjem-møde i 2007, således at medlemmerne kan blive ajourført med de sidste nye tiltag fra Tilsynet.

Reserver allerede nu disse datoer i din kalender, således at du har mulighed for at deltage i møderne og holde dig opdateret på aktuelle emner inden for revision.

Foreningen sender indbydelser ud til gå-hjem-møderne ca. 2 - 3 uger før deres afholdelse.

Tilmelding til gå-hjem-møder skal foretages via foreningens hjemmeside www.iaa.dk under rubrikken "Uddannelse". Tilmeldingsfristen er angivet på hjemmesiden og vil typisk være ca. 1 uge før afholdelse af gå-hjem-mødet.

Kurser

Revision af IT-anvendelse

Der var i 2006 stor succes med at arrangere kurser vedrørende revision af IT-anvendelse. For at imødegå de medlemmer, som ikke i første omgang fik lejlighed til at deltage i kurserne, arrangeres der gentagelse af kurser i år. Kurserne foregår på følgende datoer:

30.08.2007	Revision af IT-anvendelse – modul 1
04.10.2007	Revision af IT-anvendelse – modul 2

MIS Training Institute

MIS Training Institute har i en årrække med succes afholdt en række kurser inden for revisionsfaget bl.a. i London.

IIA Danmark har indgået en aftale med MIS, hvor det er aftalt at holde 4 af de mest interessante kurser i København med samme foredragsholdere og samme emner, men hvor IIA Danmark sørger for den praktiske administration af kurserne. Dette giver en meget fordelagtig kursusrpris, og er en videreførelse af et tilsvarende arrangement i foråret 2007.

Kurserne løber af stablen på følgende datoer:

12.09.2007-13.09.2007	Intern revisions rolle i Basel II (Internal Audit's Role In Achieving Basel II Compliance)
19.11.2007-20.11.2007	COSO / ERM Based Internal Auditing
04.03.2008-05.03.2008	Process Flow Auditing
02.04.2008-03.04.2008	Revisionsrapporter (Action Centered Internal Audit Reporting)

Se yderligere informationer om kursusbeskrivelser mv. på www.iaa.dk, hvor der også skal foretages tilmelding.

Kurserne afholdes kl. 9 - 17 på Copenhagen Marriott Hotel, Kalvebod Brygge 5, 1560 København V.

Branchekurser

Ud over ovennævnte er følgende kurser for henholdsvis realkredit-, forsikrings- og pengeinstitutbranchen planlagt:

03.10.2007	Kursus for Forsikringsrevisorer Sted: Sjælland Gruppe: Forsikring
30.10.2007	Kursus for Pengeinstitutrevisorer Sted: Jylland Gruppe: Pengeinstitut
01.11.2007	Kursus for Realkreditrevisorer Sted: Sjælland Gruppe: Realkredit

Se yderligere information på IIAs hjemmeside www.iaa.dk

Revisorskolen

Vores medlemmer har i en årrække ytret ønske om en speciel uddannelse for interne revisorer. Nu er den her i form af "Revisorskolen". Baggrund og målet med Revisorskolen er beskrevet nærmere af revisionschef Claus Okholm på side 7.

De enkelte moduler afholdes på Quality Hotel Marina, Vedbæk Strandvej 391, 2950 Vedbæk på følgende datoer:

05.09.2007	Modul 1.1: Revision - generelt
06.09.2007	Modul 1.2: Intern kontrol og IT-anvendelsen
20.09.2007	Modul 2.1: Tværgående revisionsområder
21.09.2007	Modul 2.2: Tværgående revisionsområder
02.10.2007	Modul 1.1: Revision - generelt
03.10.2007	Modul 1.2: Intern kontrol og IT-anvendelsen
08.10.2007	Modul 2.1: Tværgående revisionsområder
09.10.2007	Modul 2.2: Tværgående revisionsområder

25.10.2007	Modul 3 A: Pengeinstitutter
26.10.2007	Modul 3 B: Realkreditinstitutter
15.11.2007	Modul 3 C: Skadeforsikring
16.11.2007	Modul 3 D: Livs- og pensionsforsikring

Tilmelding til Revisorskolen skal foretages via foreningens hjemmeside www.iaa.dk under rubrikken "Uddannelse". Tilmeldingsfristen er angivet på hjemmesiden. Da der er stor interesse for Revisorskolen, tilrådes hurtig tilmelding.

Konferencer

Konference om "Sikkerhed & Revision 2007"

IIA er igen i år sammen med FSR, ISACA og ESL medarrangør af konferencen "Sikkerhed og Revision 2007".

Konferencen afholdes d. 6. og 7. september 2007 på Radisson SAS Royal Hotel og giver en opdatering og sidste nyt inden for udvalgte emner af sikkerhed og revision vedr. IT-anvendelsen. Konferencen har i lighed med sidste år selvstændige streams med fokus på hhv. Sikkerhed og Revision.

Tilmelding til konferencen sker til Foreningen af Statsautoriserede Revisorer. Program og tilmeldingsblanket findes på www.iaa.dk under "Uddannelse" og ved valg af "Konferencer mv." på hjemmesidens venstre kolonne.

Certificeringseksamener

CIA, CGAP, CCSA og CFSA eksamen gennemføres i maj og november måned hvert år. De næstkommende eksamener afholdes på følgende datoer:

	Eksamensdato	Tilmeldingsfrist
CIA		
Efteråret 2007		
Part I & II	14. november 2007	30. september 2007
Part III & IV	15. november 2007	30. september 2007
CGAP		
Efteråret 2007	15. november 2007	30. september 2007
CCSA		
Efteråret 2007	15. november 2007	30. september 2007
CFSA		
Efteråret 2007	15. november 2007	30. september 2007

Det anbefales, at tilmeldingen til eksamen foretages mindst 14 dage før den endelige tilmeldingsfrist, idet tilmeldingen skal foretages til IIA i USA.

Bestået eksamen

Bestået CIA – eksamen

Redaktionen ønsker **TILLYKKE** til

Peter Bache, Nordea
Søren Thorhauge Stensvig, Nordea
Kaare Buchreitz, A.P. Møller-Mærsk
Aude Simon, GE Money Bank

Bestået CCSA – eksamen

Redaktionen ønsker **TILLYKKE** til

Aude Simon, GE Money Bank

På foreningens årsmøde overrakte formand Ane Marie Christensen CIA-eksamensbeviser for bestået eksamen i efteråret 2006 til Ralph Bengtsson og Morten Samson, begge fra Ernst & Young.

Gå-hjem-møder i IIA v/ Bente Hallberg

18. april 2007

Til gå-hjem-mødet havde foreningen inviteret revisionschef Brian Christiansen, Novo Nordisk, til at fortælle om "whistle blowing".

Brian Christiansen

Mange initiativer er søsat i kølvandet på de seneste års store erhvervsskandaler, herunder whistle blowing.

Ved "whistle blowing" forstås anonym kritik sendt direkte til virksomhedens øverste ledelse.

Flere børser, brancheorganisationer, corporate governance institutter, m.v. fremhæver i dag behovet for, at alle virksomhedens stakeholders anonymt kan formidle viden direkte til den øverste ledelse.

Formålet med mødet var at give deltagerne en overordnet indføring i whistle blowing, herunder:

- Historien bag whistle blowing
- Regulering vedrørende whistle blowing
- Succeskriterier for whistle blowing
- Faldgrubber ved whistle blowing
- Intern Revisions rolle i whistle blowing
- Case: Whistle blowing hos Novo Nordisk

02. maj 2007

Til gå-hjem-mødet havde foreningen inviteret hhv. partner Torben Lange, KPMG og revisionschef Ane Marie Christensen, Nordea til at fortælle om fraud (RS240) - fokus på lovgivningen og om intern revisions rolle ved revision af fraud.

Ane Marie Christensen og Torben Lange

Formålet med mødet var at give deltagerne en viden om revision af fraud herunder:

- at verificere, at politikker og procedurer indeholder effektive interne kontroller til forebyggelse og afsløring af besvigelser
- at vurdere tilstrækkeligheden i de interne kontroller med henblik på at sikre den finansielle rapporterings pålidelighed
- at vurdere ledelsens forståelse for risikoen for besvigelser
- at vurdere organisationens viden om og overholdelse af procedurer for forebyggelse af besvigelser.

Se yderligere information på IIAs hjemmeside
www.ia.dk

Nyt fra IIA v/ Bente Hallberg

IIA Training Calendar

September 13-14, 2007	"New" Audit Leadership Forum-East Arlington, VA, USA
October 22-24, 2007	<u>2007 All Star Conference</u> Las Vegas, NV (Conference)
December 6-7, 2007	<u>Audit Leadership Forum-West</u> Scottsdale, AZ

Yderligere information kan ses på IIA's hjemmeside:
www.theiia.org

Foto fra årsmødet (Den Gamle By i Århus)

Revisorskolen

Af revisionschef Claus Okholm, Nykredit

Indledning

Finansrådet har tidligere gennemført et uddannelsesforløb for interne revisorer i den finansielle sektor. Efter en årrække blev tilmeldingerne beskedne, og uddannelsesforløbet ophørte. Nogle år senere blev der etableret et uddannelsesforløb hos Copenhagen Business School (CBS), som kun blev gennemført en enkelt sæson. Siden har IIA drøftet forskellige muligheder for at etablere en permanent og langsigtet løsning for undervisning i grundlæggende revision. Dette er nu lykkedes med Revisorskolen.

Revisorskolen

IIA og Foreningen af Statsautoriserede Revisorer (FSR) har i fællesskab udviklet et uddannelsesforløb for interne og eksterne revisorer, som ønsker grundlæggende viden om revision og regnskabsaflæggelse i finansielle virksomheder.

Målgruppen er interne og eksterne revisorer, som i en kortere periode har revideret finansielle virksomheder – eller som har revideret finansielle virksomheder i en årrække, og som ønsker en opdatering af gældende regler og best practices på området.

Kursusformen er holdundervisning kombineret med gruppearbejde og gennemgang af praktiske eksempler samt debat i plenum. Der tages udgangspunkt i grundlæggende teori, herunder regnskabs- og revisionsstandarder samt lovgivning for finansielle virksomheder. For udvalgte områder gennemgås best practices for planlægningsmemoer, revisionsprogrammer, arbejdsrapporter og revisionsrapporter.

Foredragsholderne er interne og eksterne revisorer med erfaring i revision indenfor de enkelte emneområder samt foredragsholdere fra specialafdelinger og fra Finanstilsynet.

Revisorskolen er fleksibelt opbygget og består af otte moduler af en dags varighed, som kan gennemføres

uafhængigt af hinanden og med udgangspunkt i individuelle behov. Undervisningen foregår på Quality Hotel Marina i Vedbæk, og omfatter følgende moduler:

- Grundlæggende revision (generel revision, intern kontrol og IT)
- Revision af generelle områder (tværgående revisionsområder)
- Pengeinstitutter
- Realkreditinstitutter
- Skadesforsikring
- Livsforsikring

Der er ingen krav til teoretisk uddannelse for at deltage i modulerne. De enkelte moduler afholdes hvert år, og for at give bedst muligt udbytte er der max. 25 deltagere pr. modul.

Der udstedes bevis for deltagelse på hvert modul. IIA medlemmer tilskrives 6 CPE og medlemmer/ansatte af FSR 6 timer (revision) for deltagelse i de enkelte moduler. For et komplet program samt oplysninger om tilmelding henvises til www.ia.dk og www.fsr.dk.

Det videre forløb

Tilmeldingen i 2007 har været meget overvældende, og det er besluttet at dublere de første moduler om grundlæggende revision og revision af generelle områder.

Det er endvidere planen efter 2007 at vurdere behovet for yderligere moduler, eksempelvis vedrørende revision af industrivirksomheder og revision af den offentlige sektor samt om operationel revision.

Vel mødt på Revisorskolen!

foto fra årsmødet

Revision af revisionen i Danske Bank

Af Afdelingsdirektør Lars Bo Jeppesen, Danske Bank, Intern Revision

Revisionen i Danske Bank er blevet revideret – en 100% ekstern kvalitetskontrol af Intern Revision efter IIA standard 1312. For lige at belyse størrelsesforholdene er der tilføjet en faktaboks om Intern Revision i Danske Bank (se boks 1).

Boks 1: Intern Revision i Danske Bank

Danske Bank med sine 22.700 medarbejdere, repræsentationer i 15 lande og bl.a. 4,6 mio. privatkunder revideres af Intern Revision med sine 200 medarbejdere. Intern Revision leverer ”full service audit”, idet samtlige forretningsområder underkastes procesrevision ud fra en vurdering af strategiske, operationelle, compliance samt rapporteringsmæssige risici, ligesom der foretages finansiell revision af regnskabsmæssige oplysninger. Dækning af forretningen opnås ved en organisering af Intern Revision, der matcher forretningen og for tværgående opgaver ved en fleksibel matrix-struktur. Organisationen består af kompetenceområder for: Koncernøkonomi og Skat, Realkredit og Ejendomme, IT, Bankaktiviteter, Markets & Derivatives, Asset Management & Life samt Audit Methodology. Endvidere er der udenlandske revisionscentre i: Sverige, Finland, Estland, Letland, Litauen, Rusland, Polen, Luxembourg, Irland og Nordirland samt et nyt revisionscenter på ønskelisten. Herudover er der i Intern Revision defineret en række key account roller for at sikre ansvar for og fokus på vigtige kunder på forskellige niveauer i koncernen.

Den eksterne kvalitetskontrol har vakt interesse og givet anledning til en række spørgsmål fra kollegaer i andre interne revisioner bl.a. som følge af, at det er en af de første eksterne kvalitetskontroller, som er gennemført (her i Danmark i hvert fald):

- Hvordan var det?
- Hvad fik I ud af det?
- Gav det anledning til nogen ændringer hos jer?
- Gjorde I nogen forberedelser?
- Var det ikke dyrt – hvad kostede det?
- Hvem udførte det, og hvorfor valgte I dem?

Disse spørgsmål vil blive besvaret nedenfor, ligesom der vil blive givet en del baggrundsinformation.

Strategiske beslutninger

For snart 10 år siden blev det i Danske Banks Interne Revision besluttet, at kvalitetskrav gældende for eksterne revisorer også skulle overholdes af os selv. Og relativt kort efter fulgte oprettelsen af et Kvalitetskontroludvalg, som nu er kommet til at hedde Quality Control Group.

Dette skulle vise sig at være en fremsynet beslutning. Satsningen på kvalitet som målsætning (og hvor vil vi hen?) frem for ”hvor er vi nu, og er det godt nok?” startede en proces mod best practice. Ikke et kapløb – snarere et internt teamløb for at inkassere palmerne som markedsleder i de lande, hvor vi har væsentlig repræsentation.

Det har været en lang og lærerig proces med stor udvikling i både arbejdsmetoder og kvalitetsprocesser.

Er vi så i mål? Har vi inkasseret palmerne? Ja, set med mine ”ret nye” Danske Bank øjne, og med det jeg har set og hørt andre steder, så er svaret: JA.

Stopper vi så her? Nej, der er altid noget, som kan gøres bedre. Og vi får hele tiden nye kollegaer i ind- og udland, og de har masser af spændende idéer, som bidrager til vores kontinuerlige udvikling af best practice. Det er det spændende ved kvalitet som målsætning.

Dette krav om kontinuerlig udvikling følger også af IIA rules of conduct pkt. 4.3 (se boks 2).

Boks 2: IIA rules of conduct pkt. 4.3

Internal auditors shall continually improve their proficiency and the effectiveness and quality of their services.

Ekstern kvalitetskontrol

Og så skulle vores revisionsmodel og kvalitetsproces så til eksamen – ekstern kvalitetskontrol. Var der eksamensnervøsitet? Nej, det var mere noget, vi var nødt til at gøre for at leve op til reglerne (IIA standard 1300 – se boks 3).

Boks 3: IIA standard 1300

The chief audit executive should develop and maintain a quality assurance and improvement program that covers all aspects of the internal audit activity and continuously monitors its effectiveness. This program includes periodic internal and external quality assessments and ongoing internal monitoring. Each part of the program should be designed to help the internal auditing activity add value and improve the organization's operations and to provide assurance that

the internal audit activity is in conformity with the Standards and the Code of Ethics.

Men derfor var det naturligvis spændende, hvorvidt kvalitetskontrollen ville afdække noget, som vi eventuelt havde overset. Med andre ord: Ville kvalitetskontrollen byde os overraskelser eller blot sætte fokus på de få og kendte dårlige samvittigheder?

Vi fandt ud af, at vi ikke havde overset noget – altså ingen overraskelser!

Til gengæld medførte vores forberedelser samt den øgede fokus på de kendte dårlige samvittigheder en ændring af vores organisationsstruktur. Organisationen blev nu beriget med en afdeling for Audit Methodology for bl.a. at sikre overholdelse af ISA 1, pkt. 74-88 og for at koordinere Intern Revisions overholdelse og udvikling af best practice.

I samme boldgade fulgte:

- Et nyt projekt for styrkelse af vores revisionsværktøjer for en mere stringent understøttelse af revisionsprocesserne.
- Udarbejdelsen af et omfattende rammedokument om ”Ethical conduct in Internal Audit”, hvor f.eks. vores interne retningslinjer for uafhængighed er skrevet sammen med IIA’s og IFAC’s etiske regelsæt.

Ellers var den lektie, vi lærte, ikke længere – udover måske, at det kan anbefales at begynde eventuelle forberedelser i god tid.

Vores forberedelser – før vi igangsatte den eksterne kvalitetskontrol – begrænsede sig til en gennemgang af det overordnede rammeværk, hvor vi godt vidste, at vi nok havde et par dårlige samvittigheder. De løbende revisionsprocesser derimod forventede vi ikke kunne give anledning til bemærkninger i den eksterne kvalitetskontrol. Det overordnede rammeværk kan eksempelvis gennemgås efter enten de samlede IIA standarder eller IFAC’s ISA 1 – eller både og. Vi valgte ISA 1 som følge af standardens gode struktur, som gav en nem tilgang. Det kan faktisk anbefales, uanset om det påtænkes at få udført en ekstern kvalitetskontrol eller ej.

Den eksterne kvalitetskontrol blev udført af Grant Thornton, som er en af bankens/koncernens eksterne revisorer. Hvorfor vi valgte dem, var et ønske om uafhængighed kombineret med en vurdering af kompetence og international track record. Hvem der skal udføre den næste eksterne kvalitetskontrol om maksimum 5 år har vi ikke lagt os fast på endnu. Det er jo

noget, som vi jf. IIA standard 1312 (se boks 4) skal drøfte med bestyrelsen/revisionskomitéen.

Boks 4: IIA standard 1312

External assessments should be conducted at least once every five years by a qualified, independent reviewer or review team from outside the organization. The potential need for more frequent external assessments as well as the qualifications and independence of the external reviewer or review team, including any potential conflict of interest, should be discussed by the CAE with the Board. Such discussions should also consider the size, complexity and industry of the organization in relation to the experience of the reviewer or review team.

Hvad kostede det så? Tjah, noget der minder om prisen på en mellemklassebil er vel egentlig OK, når vi har noget, der nok mest minder om en Rolls Royce...

Hvad er det, der har givet os allermest? Faktisk ikke noget, som har med den eksterne kvalitetskontrol at gøre. I realiteten er det nok den strategiske beslutning for 10 år siden. Udbyttet af dette lange seje træk er den revisionsmodel og det kvalitetsprogram, som vi har i dag. Den eksterne kvalitetskontrol var blot det blå stempel.

Er en ekstern kvalitetskontrol noget for os?

Jeg mener, det er vigtigt at være opmærksom på, at grundlaget og forarbejdet skal være i orden, før den eksterne kvalitetskontrol tilkaldes. Benchmarking med andre interne revisionsafdelinger (hvis det er målet) kan gøres på en langt mindre krævende måde end ved en ekstern kvalitetskontrol. Jeg siger ikke, at der kræves et kvalitetsprogram svarende til Rolls Royce niveauet for at bestå. Som eksempel fremgår Danske Banks kvalitetsprogram af boks 5 (på overskriftsniveau). Det er kendt stof og en god del af elementerne herfra bør være genkendelige i egen udgave.

Boks 5: Kvalitetsprogrammet i Danske Bank

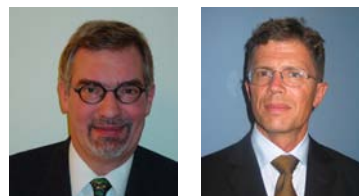
- Overordnet kvalitetsstyring (ramme)
- Løbende vurdering og overvågning af IA's processer m.v. mod best practice
- Kvalitetssikring af revisionsopgaver
- Intern kvalitetskontrol
- Ekstern kontrol
 - Årlig revision
 - 5 årlig ekstern kvalitetskontrol

En sidste erfaring herfra: Kvalitet bør komme fra organisationen – indefra – man kan ikke bare tage det på.

Self Assessment with Independent Validation i Post Danmarks interne revision

Af koncernrevisionschef Søren H. Kongsbo og revisionschef Neil Henrik Jensen, Post Danmark A/S

Søren Kongsbo Neil H. Jensen

Indledning

I begyndelsen af december 2006 fik vi resultatet af vores ”Self Assessment with Independent Validation” (SAIV), som blandt andet skulle dokumentere, at vi lever op til kravet om at gennemføre en ekstern kvalitetskontrol i henhold til Attribute Standard (AS) 1312.

Et SAIV er alternativet til gennemførelsen af en fuldstændig ekstern kvalitetskontrol, og er beskrevet i punkterne 13-16 i Practice Advisory (PA) 1312-1 i IIAs International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing (Standarderne).

Men inden resultatet af vores SAIV afsløres, beskriver vi de overvejelser og den proces, der lå forud for den uafhængige validering af vores selvevaluering, således at indholdet af denne artikel kan indgå i beslutningsgrundlaget i de revisionsfunktioner, hvor man overvejer at gennemføre en ekstern kvalitetskontrol i den ene eller anden form, som foreskrevet i Standarderne.

Hvorfor gennemføre en ekstern kvalitetskontrol?

En af de overvejelser vi gjorde forud for beslutningen om at gennemføre SAIV – og som formentlig mange andre revisionschefer rundt omkring i verden også har gjort – var, hvorvidt det overhovedet ville være anstrengelserne værd. IIA har ingen sanktionsmuligheder, hvis ikke man lever op til Standarderne, og der er nok mange, der har ment, at man i kraft af det tætte samarbejde med den valgte revision, og oprigtige bestræbelser på at leve op til Revisionsstandarderne (RS), naturligvis også lever op til Standarderne.

Den første indskydelse var da også, at det nok ikke var det værd, og at vi egentlig har kvalitetskontrol nok

i forbindelse med den valgte revisions gennemgang af vores arbejde vedrørende review og revision af del- og helårsrapporter. Men efter en nøje gennemgang af de forskellige standarder, vejledninger og artikler om emnet, fik vi en klar opfattelse af, at et kvalitetsstempel fra en ekstern og uafhængig part, kunne tjene andre formål end blot det, at kunne dokumentere, at vi overholder Standarderne.

Professionelle standarder og et etisk kodeks repræsenterer væsentlige kendetegn for en profession som vores, og hvis ikke professionens standarder efterleves af dens udøvere, vil der berettiget kunne sættes spørgsmålstegn ved, om der er tale om en profession, og derved ved IIA's position som talerør for sine medlemmer. Under alle omstændigheder er der ikke mulighed for dispensation fra kravene i Standarderne, og manglende overholdelse af Standarderne betyder, at man – såfremt denne manglende overholdelse har influeret på udførelsen af revisionsfunktionens hverv – skal rapportere herom til direktion og bestyrelse (AS 1340). Såfremt det gennem en ekstern kvalitetskontrol kan dokumenteres, at man lever op til Standarderne, kan man omvendt anvende termen ”udført i overensstemmelse med International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing” i for eksempel erklæringer og rapporter (AS 1330).

Vi så derfor også en mulighed for at bruge kvalitetskontrollen til yderligere at synliggøre vores funktion og ydelser i forhold til den øvrige organisation, ligesom det ville være en oplagt mulighed for at få etableret et grundlag for en strømlining af vores interne retningslinier og processer med Standarderne.

Det blev derfor besluttet, at gå videre med projektet, og den næste overvejelse var, om vi skulle gennemføre et External Assessment eller et Self Assessment with Independent Validation.

External Assessment eller Self Assessment with Independent Validation?

Det fremgår af PA 1312-1, at et ”*full external review achieves maximum benefit for the Activity*” mens ”*the self-assessment with independent validation provides an alternative means of complying with this Standard*”. Det virkede umiddelbart indlysende at få foretaget en fuldstændig ekstern kvalitetskontrol, fordi det jo ville give ”maximum benefit”, men efter gennemgangen af IIAs Quality Assessment Manual (QAM) stod det klart, at man under alle omstændigheder skal foretage en selvevaluering som forberedelse til den eksterne kvalitetskontrol. Samtidig er den eksterne kvalitetskontrol ikke en engangsforeteelse, og vi vur-

derede derfor, at det ville være hensigtsmæssigt, hvis vi gennem vores selvevaluering kunne etablere et godt grundlag for fremtidige eksterne og interne kvalitetskontroller. Hertil kom det omkostningsmæssige aspekt, idet det var væsentligt billigere at foretage et SAIV i forhold til en fuldstændig ekstern kvalitetskontrol. Vi besluttede derfor, at vælge et SAIV, og skulle herefter træffe beslutning om, hvem der skulle gennemføre den eksterne validering af vores selvevaluering.

Valg af leverandør

Kvalifikationskravene til den eksterne ”validator” (herefter assessor) er de samme som dem, der gælder for den eksterne kvalitetskontrollant, jf. PA 1312-1:

”External reviewers, including those who validate self-assessments (paragraph 13 below), should be independent of the organization and of the internal audit activity. The review team should consist of individuals who are competent in the professional practice of internal auditing and the external assessment process. To be considered as external assessment candidates, qualified individuals could include IIA quality assurance reviewers, regulatory examiners, consultants, external auditors, other professional service providers, and internal auditors from outside the organization.”

For så vidt angår assessors kompetence er det i samme PA beskrevet, at:

“... an individual serving as a reviewer should:

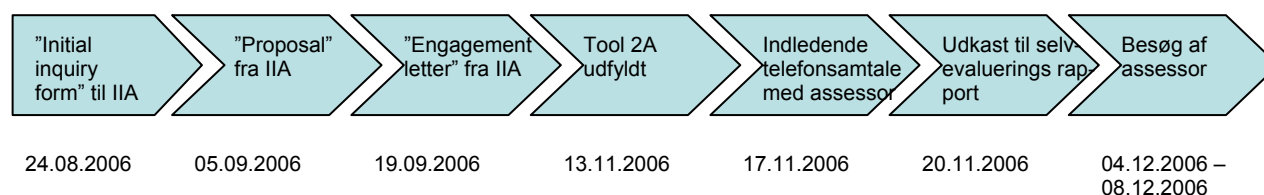
- *Be a competent, certified audit professional, e.g., CIA, CPA, CA, or CISA, who possesses current knowledge of the Standards,*
- *Be well versed in the best practices of the profession, and*
- *Have at least three years of recent experience in the practice of internal auditing at a management level.”*

Ifølge Standarderne er der således flere muligheder, når man skal vælge leverandør. Men med henblik på at opnå størst mulig uafhængighed i forhold til vores funktion, og for at få en kvalificeret gennemgang, som samtidig repræsenterede et grundlag for en international benchmarking af vores processer mv., valgte vi at søge udenfor landets grænser.

Vi rettede derfor henvendelse til IIA i USA, for at finde ud af, hvorvidt de kunne vejlede om gennemførelsen af et SAIV, og eventuelt anwise en kvalificeret assessor. Begge dele var tilfældet, og efter at have

udfyldt og fremsendt en formular med oplysninger om vores funktion i slutningen af august, modtog vi i begyndelsen af september et "proposal" for gennemførelsen af et SAIV, hvor formål, omfang, proces, tidsplan, leverancer og pris var beskrevet. Der var ligeledes vedhæftet en liste med referencer til en lang række større – primært amerikanske – virksomheder, som havde fået gennemført SAIV eller fuldstændig ekstern kvalitetskontrol med assistance fra IIA.

Efter at have fået bekræftet, at IIA ligeledes så sig i stand til at håndtere de sprogmæssige udfordringer, som opgaven ville indebære, følte vi os overbevist om, at IIA ville kunne levere et godt produkt til en rimelig pris. Vi orienterede herefter Post Danmarks ledelse om kravet til kvalitetskontrol i henhold til Standarderne, herunder formålet og omfanget af denne, og accepterede herefter IIAs "proposal". I midten af september modtog vi et "engagement letter", som var en formalisering af termerne og tidsplanen for IIAs opgaver i forbindelse med SAIV.

Efter et relativt stort og grundigt forberedelsesarbejde, var der herefter knap to måneder til vores første leverance, og yderligere et par uger senere, ville IIAs assessor komme på besøg for at kontrollere resultatet af selvevalueringen.

Planlægning og gennemførelse af selvevalueringen

Selv om IIAs QAM giver god vejledning i planlægningen og gennemførelsen af et SAIV, var der stadig lidt usikkerhed omkring detaljeringsgraden og organiseringen af den dokumentation, som skulle understøtte vores konklusioner i selvevalueringssrapporten. I mangel af konkrete anvisninger valgte vi derfor at gribe opgaven an indenfor rammerne af vores normale opgavekoncept.

IIAs QAM indeholder en række værktøjer i form af dels en self-assessment guide (Tool 2A), som udgør selve selvevalueringssinstruksen, og dels en række spørgeskemaer og bilag, som man kan anvende som støtte til mange af de handlinger, der skal gennemføres som et led i selvevalueringen.

Selvevalueringen og den eksterne kvalitetskontrol beskæftiger sig med 3 hovedområder, og Tool 2A er inddelt i overensstemmelse hermed:

1. Positioning - virksomhedens organisation og styring, samt intern revisions funktionsbeskrivelse og organisatoriske placering mv.
2. Processes - intern revisions arbejdsmetoder, planlægning, styring og opfølgning.
3. People - antal medarbejdere, kvalifikationer, anciennitet og uddannelsespolitik.

Vi valgte at følge Tool 2A slavisk, og dokumenterede vores arbejde i et arbejdsrapport, der var struktureret på samme måde, så der var en 1:1 relation mellem Tool 2A's delspørgsmål og vores arbejdsrapport.

Vi valgte også at foretage en kundetilfredshedsundersøgelse, hvor vi ved hjælp af vores marketingafdeling elektroniske tilfredshedsundersøgelsesværktøj, fik svar på det spørgeskema, som er et af værktøjerne i IIAs QAM.

Spørgeskemaerne blev sendt til et antal ledere på de øverste 3 ledelsesniveauer, og resultatet indgik som en del af grundlaget for vores vurdering af relationerne mellem intern revision og den øvrige organisation, og til identifikation af forbedringsmuligheder på dette område.

Endelig gennemførte vi en medarbejdertilfredshedsundersøgelse. Her valgte vi at holde os til Post Danmarks generelle undersøgelseskoncept, idet vi vurderede, at spørgsmålene heri som helhed dækkede de samme områder, som indgik i IIAs værktøj til dette formål.

En stor del af selvevalueringssarbejdet ligger i indsamlingen af information om virksomheden og intern revision - oplysninger, som typisk indgår i stamoplysninger og andet materiale indsamlet i forbindelse med revisionsplanlægning mv. Det kræver derfor ikke den store koordinering og involvering af den øvrige organisation. Det er imidlertid vores erfaring, at der også ligger en væsentlig opgave i at kommunikere om SAIV-processen - såvel internt i afdelingen, som i forhold til den del af organisationen, som kan forven-

tes at blive involveret gennem selvevalueringsarbejdet eller i forbindelse med assessors test af samme.

Da vi havde gennemført selvevalueringen, udarbejdede vi en rapport om resultatet heraf. Vi anvendte en tilpasset version af vores normale skabelon for revisionsrapporter, idet strukturen heri udmærket understøttede den måde, hvorpå vi ville kommunikere resultatet af vores arbejde. De forbedringsmuligheder, som var blevet identificeret på grundlag af selvevalueringen, blev således beskrevet med en observation, risiko og en handlings- og tidsplan for korrigerende aktiviteter. Vi havde endvidere forholdt os til, hvorvidt vi levede helt, delvist eller slet ikke op til hver enkelt Attribute Standard, Performance Standard og Code of Ethics, ud fra de kriterier, som er beskrevet i IIAs QAM.

Assessor

I mellemtiden havde IIA udpeget en yderst erfaren og kompetent assessor til at forestå kontrollen af vores selvevaluering, nemlig en tidligere revisionschef fra Citibank, Alfredo Dautzenberg. Alfredo Dautzenberg har 35 års international erfaring fra flere ledende stillinger i Citibanks interne revision, og var forud for sin tidlige pensionering Regional Audit Director med ansvar for revisionen af erhvervs- og privatkundeaktiviteterne i Central- og Østeuropa, Mellemøsten, Indien og Afrika. Alfredo Dautzenberg har endvidere bidraget til udarbejdelsen af IIAs QAM.

Intern revision og Alfredo Dautzenberg, som ses yderst til højre, forrest i billedet

Uafhængig validering af selvevalueringen

Ifølge tidsplanen for vores SAIV havde vi sendt arbejdspapirerne og rapporten til IIAs assessor to uger forud for selve kvalitetskontrollen, og selv om vi følte os godt forberedt, var det med en vis spænding vi forventede det forestående besøg.

Selve kontrolbesøget forløb i alle henseender på samme måde som forløbet i en typisk revisionsopgave: Opstartsmøde, interviews og gennemgang af dokumentation, og et afslutningsmøde, hvor resultatet af kvalitetskontrollen blev drøftet mellem Alfredo Dautzenberg og chefgruppen i intern revision. På den sidste dag af besøget blev vi præsenteret for et rapportudkast, som indeholdt i alt 9 observationer og anbefalinger til forbedringer. Rent indholdsmæssigt, var der stor grad af sammenfald mellem de væsentligste forbedringsmuligheder vi selv havde identificeret, og dem der fremgik af rapporten. Men der var heldigvis også forhold, som vi ikke selv havde været opmærksomme på, og forhold som blev sat i et andet perspektiv, og derved medvirkede til, at vi havde fået tilført værdi fra den uafhængige validering af vores selvevaluering.

De væsentligste observationer i rapporten vedrørte vores funktionsbeskrivelse, samt vores relationer og kommunikation med forretningsledelsen, samt et ikke fuldt udbygget kvalitetssikringsprogram, som foreskrevet i AS 1300.

Vores funktionsbeskrivelse indeholdt alle de rigtige elementer for så vidt angår revisionsfunktionens uafhængighed og organisatoriske placering, uddannelse, rapportering og samarbejdet med blandt andet den valgte revision. Og definitionen af vores opgaver kunne også langt hen ad vejen rumme udførelsen af opgaver af mere operationel karakter, som beskrevet i IIAs definition af intern revisions rolle, og som vi rent faktisk udfører i dag. Hovedvægten i opgavedefinitionen var imidlertid på den finansielle revision, og der var behov for en præcisering af vores rolle i forhold til vurderingen af virksomhedens processer for risikostyring, ledelse og kontrol, samt vores forpligtelser i relation til præsentation af, og opfølgning på vores planlagte aktiviteter overfor bestyrelsen. I forlængelse af vores SAIV har bestyrelsen godkendt en ændret funktionsbeskrivelse med tilhørende konsekvensændringer i bestyrelsens forretningsorden.

Forbedringsmulighederne i forhold til relationer og kommunikation med forretningsledelsen lå i en mere løbende dialog med lederne af de enkelte forretningsenheder, og særligt i forbindelse med planlægningen af den kommende periodes aktiviteter. Dels for at undgå forventningsgab, og dels for at sikre størst mulig værdiskabelse i forhold til de enkelte forretningsområder.

Med hensyn til det manglende kvalitetssikringsprogram, havde vi allerede erkendt, at vi til trods for gen-

nemførelsen af dette SAIV, ikke havde noget samlet program til sikring af, at vi efterlever Standarderne.

Da vi var blevet enige om handlingsplaner og implementeringsfrister blev rapporten færdiggjort af Alfredo Dautzenberg, og et eksemplar blev sammen med Alfredo Dautzenbergs arbejdsplaner sendt til kvalitetskontrol og underskrift hos IIA i USA. Som afslutning på processen, blev rapporten fremsendt til virksomhedens bestyrelsesformand og administrerende direktør.

Afslutning

Udover, at vi kan glæde os over, at vi har overholdt vores forpligtelser i forhold til AS 1312, føler vi, at gennemførelsen af et SAIV var et godt metodevalg, og at vi har haft et positivt og værdiskabende samarbejde med IIA.

Men var det så alle bestræbelserne værd? Svaret er et ubetinget ja.

Afdækningen af forbedringsmuligheder i forhold til vores hidtidige aktiviteter og referenceramme, herunder opdateringen af vores funktionsbeskrivelse, var det helt konkrete resultat af vores bestræbelser, men herudover vil vi nævne følgende vigtige resultater af arbejdet:

- Kendskabet til intern revision og vores opgaver i den øvrige organisation blev øget.
- Vi fik skabt et grundlag for en dialog med forretningsledelse og bestyrelse omkring forventningerne til intern revisions rolle og ansvar, som rakte udover den traditionelle finansielle revision.
- Vores faglige identitet blev styrket, blandt andet gennem et mere udbredt kendskab til Standarderne i vores afdeling.
- Vi har fået etableret et veldokumenteret grundlag for den fremadrettede kvalitetskontrol, og vil herefter nemmere kunne gennemføre efterfølgende eksterne kvalitetskontroller.

Alt i alt har vores selvevaluering med uafhængig ekstern validering medvirket til at skabe en solid basis for, at vores fortsatte aktiviteter lever op til IIAs definition af begrebet intern revision, og udføres i overensstemmelse med Standarderne, og vi kan derfor kun opfordre til, at man tager udfordringen op, og får gennemført en ekstern kvalitetskontrol.

MiFID (Markets in Financial Instruments Directive)

Af Tom Larsen, Director i Deloitte og Thomas Hjortkjær Petersen, Manager i Deloitte

Tom Larsen

Thomas Hjortkjær Petersen

Den 7. februar 2007 blev lovgivningen om gennemførelse af MiFID vedtaget i Folketinget. MiFID skal være implementeret den 1. november 2007, så tiden er nu knap for mange værdipapirhandlere (herunder pengeinstitutter). Dette skyldes, at projekterne, der skal implementere MiFID, er omfattende og indebærer ændringer i centrale kundeprocesser og it-systemer.

Målet med MiFID-regelsættet er øget investorbekyttelse samt øget markedsmæssig effektivisering og konkurrence. Det er nærliggende at betegne MiFID som en minibørsreform, hvor regelværket (direktiver, forordninger, dansk lovgivning, bekendtgørelser, vejledninger osv.) er omfattende, hvor et stort antal aktører, instrumenter og handler vil blive omfattet, og hvor der vil ske store ændringer for såvel pengeinstitutter som it-centraler.

Denne artikel vil indledningsvist omhandle de væsentligste lovgivningsmæssige krav, der vedrører "Kend din kunde-princippet", som vurderes at være et vigtigt MiFID-område blandt mange. Artiklen vil derefter gengive hovedkonklusionerne fra en MiFID-undersøgelse (en såkaldt temperaturmåling), som Deloitte foretog i marts/april 2007, og afslutningsvis vil artiklen berøre intern revisions rolle i forbindelse med MiFID.

Kend din kunde

Et stort tema i MiFID er investorbekyttelse, og et af de centrale dokumenter i regelværket er investorbekyttelsesbekendtgørelsen¹. For at kunne overholde disse regler er pengeinstitutterne nødsaget til at opnå

¹ Bekendtgørelse om investorbekyttelse nr. 809 af 29/6/2007

et bedre kendskab til såvel nuværende som potentielle kunder, herunder have indsigt i kundens viden om og erfaring med de relevante produkter, kundens investeringsformål, kundens økonomi etc., hvor graden af indsigt blandt andet afhænger af kategorisering af den enkelte kunde.

Investorbeskyttelsesbekendtgørelsen kræver, at et pengeinstitut foretager følgende kategorisering af sine kunder:

Godkendte modparter (bekendtgørelsens bilag 2)

Omfatter investeringsselskaber, kreditinstitutter, forsikringsselskaber, pensionskasser m.fl. I henhold til vejledning til investorbeskyttelsesbekendtgørelsen omfatter godkendte modparter ligeledes enheder som ATP og LD. Den værdipapirhandel, der sker mellem to godkendte modparter (f.eks. to pengeinstitutter), er ikke omfattet af investorbeskyttelsesreglerne, og der gælder som udgangspunkt ingen investorbeskyttelse ved sådanne handler².

Professionelle kunder (bekendtgørelsens bilag 1)

Omfatter foretagender, der ikke er omfattet af de godkendte modparter jf. ovenstående, men som skal have tilladelse eller underkastes regulering³ for at virke på de finansielle markeder. Eksempler herpå er råvare- og råvarederivathandlere, "locals"⁴ eller andre institutionelle investorer, der primært investerer i finansielle instrumenter, herunder enheder, der beskæftiger sig med securitisation af aktiver eller andre finansielle transaktioner.

Derudover anses kommuner⁵ og store ikke-finansielle virksomheder som professionelle kunder, hvor en stor virksomhed er defineret som en virksomhed, der opfylder to af følgende krav til størrelse:

- Balance > 20 mio.euro
- Omsætning > 40 mio.euro
- Egenkapital > 2 mio.euro

Detailkunder

Detailkunder er kunder, der hverken er godkendte modparter eller professionelle kunder. I praksis vil detailkunder omfatte de fleste privatkunder samt de mange erhvervsvirksomheder, der ikke opfylder ovennævnte krav.

Kategorisering af kunden er væsentlig for investorbeskyttelsen, der ikke overraskende er størst i forbindelse med detailkunder. Det bemærkes, at der under visse givne forudsætninger kan være mulighed for at skifte kundekategori.

Omfanget af de oplysninger, der skal indhentes om kunden og de tests, pengeinstitutterne skal udføre, er afhængig af, om kunderne modtager investeringsrådgivning eller porteføljepleje, om der skal handles komplekse instrumenter, eller om pengeinstituttet udelukkende foretager ordreførelse⁶. Dette er illustreret i nedenstående figur:

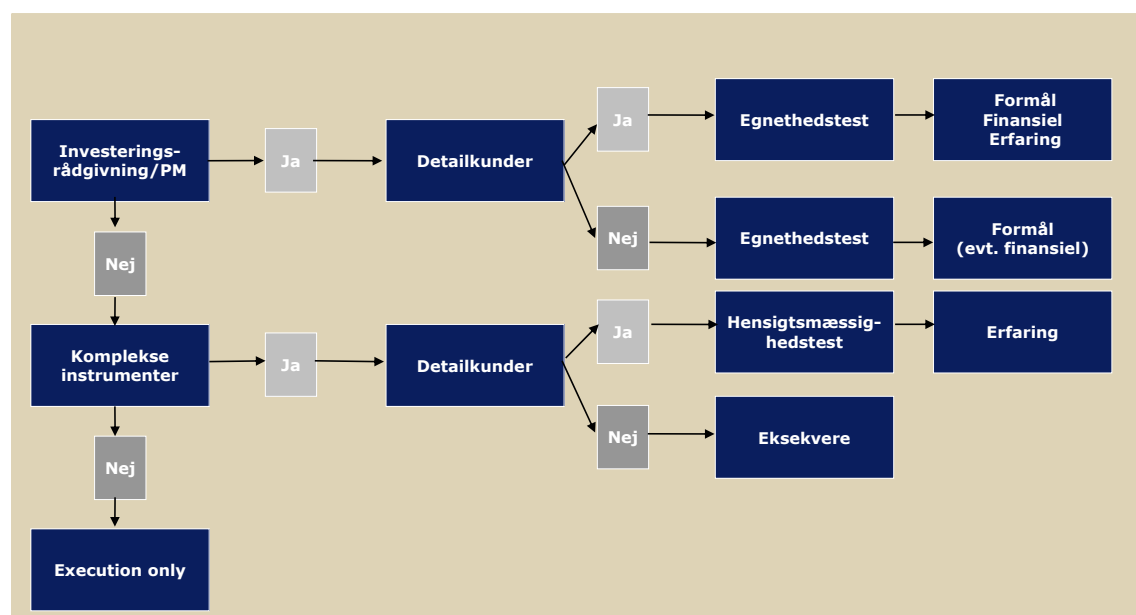
² Fremgår af "Vejledning til bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel 9723 af 25/07/2007"

³ F.eks. hvis foretagendet er underlagt tilsyn

⁴ Selskaber, der er medlemmer af et derivatmarked, hvorpå de alene handler for egen regning jf. "Vejledning til bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel 9723 af 25/07/2007"

⁵ Fremgår af "Vejledning til bekendtgørelse om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel 9723 af 25/07/2007"

⁶ Ordreførelse kaldes også "execution only"

Egnethedstest

Ved udøvelse af investeringsrådgivning eller porteføljepleje skal en kunde udelukkende anbefales værdipapirhandlere og finansielle instrumenter, som er egnet for netop denne kunde. Ved investeringsrådgivning eller porteføljepleje skal pengeinstituttet derfor udføre en egnethedstest bestående af følgende elementer:

Det enkelte pengeinstitut skal kunne dokumentere, at kunderne har været underlagt en sådan egnethedstest i forbindelse med investeringsrådgivning eller porteføljepleje, og pengeinstituttet skal sørge for at indhente de fornødne oplysninger til brug herfor. Inden for de enkelte kategorier i egnethedstesten kan relevante oplysninger f.eks. være:

Detailkunder	Professionelle kunder
<ul style="list-style-type: none"> Kundens kendskab og erfaring: Pengeinstituttet skal sørge for, at kunden forstår risiciene ved transaktionen eller porteføljeplejen Investeringsformål: Pengeinstituttet skal sikre, at transaktionen opfylder kundens investeringsformål Finansiell situation: Kunden skal være i stand til at bære de med handlen forbundne investeringsrisici. 	<ul style="list-style-type: none"> Kundens kendskab og erfaring: Det kan forudsættes, at kunden har det fornødne kendskab og erfaring til at forstå investeringsrisici Investeringsformål: Pengeinstituttet skal sikre, at transaktionen opfylder kundens investeringsformål Finansiell situation: I forbindelse med investeringsrådgivning kan det forudsættes, at den "fødte" professionelle kunde finansielt er i stand til at bære investeringsrisici, mens "oprykkede" professionelle kunder underlægges en vurdering heraf.

- Kundens kendskab og erfaring:
 - typer af tjenester, transaktioner, finansielle instrumenter
 - art, antal og hyppighed af kundens transaktioner
 - kundens uddannelsesniveau
 - kundens beskæftigelse eller relevante tidligere beskæftigelser
- Investeringsformål:
 - investeringshorisont
 - risikovillighed
 - risikoprofil
 - formålet med investeringen
- Finansiell situation:
 - indtægtsforhold
 - aktiver, herunder likvide aktiver
 - investeringer
 - fast ejendom
 - normale finansielle forpligtelser.

Hensigtsmæssighedstest

Hvis et pengeinstitut udfører eller formidler en ordre for en detailkunde uden at yde investeringsrådgivning eller porteføljepleje, skal der udføres en hensigtsmæssighedstest (medmindre der er tale om "execution only", jf. nedenfor).

En hensigtsmæssighedstest består i at vurdere, om det pågældende produkt eller tjenesteydelse er hensigtsmæssigt for kunden. Til brug herfor skal instituttet indhente oplysninger om kundens kendskab og erfaring vedrørende det specifikke investeringsområde og på den baggrund afgøre, om kunden har den nødvendige erfaring og viden til at forstå relevante risici.

Hvis hensigtsmæssighedstesten viser, at det finansielle produkt eller tjenesteydelse ikke er hensigtsmæssigt, skal kunden gøres opmærksom herpå. Dette gælder ligeledes, hvis produktets eller tjenesteydelsens hensigtsmæssighed ikke kan vurderes på grund af manglende oplysninger. Disse forhold medfører dog ikke et handelsforbud, når blot kunden udtrykkeligt er informeret herom, men instituttet skal være i stand til at dokumentere forløbet, herunder at informationen er tilgængelig for kunden.

Udelukkende ordreførelse ("execution only")

Investorbeskyttelsesreglerne foreskriver, at et pengeinstitut under visse forudsætninger kan modtage, formidle eller udføre en kundes ordrer uden at gennemføre egnetheds- eller hensigtsmæssighedstests. Det forudsætter, at det sker på kundens initiativ, at der er tale om ikke-komplekse produkter, og at kunden bliver gjort opmærksom på, at pengeinstitutet ikke har pligt til at vurdere den leverede eller tilbudte tjenesteydelses hensigtsmæssighed m.m. Kunden skal således vide, at transaktionen ikke er omfattet af den beskyttelse, der ligger i en egnetheds- eller hensigtsmæssighedstest.

Ikke-komplekse produkter omfatter børsnoterede aktier, pengemarkedsinstrumenter, gældsinstrumenter, der ikke omfatter et afledt instrument, eller almindelige andele i investeringsforeninger.

Alene kategoriseringen af kunderne kan være en stor opgave, men derudover skal pengeinstitutterne sikre efterlevelse af forretningsgange for udførelse af egnetheds- og/eller hensigtsmæssighedstests, indsamling af oplysninger og dokumentation fra instituttets kunder til dokumentering af kendskabet til kunden osv.

"Kend din kunde-princippet" er en del af et stort regelsæt, der skal implementeres, og samlet set er im-

plementering af MiFID en omfattende opgave for de fleste pengeinstitutter.

Temperaturmåling

I marts og april 2007 gennemførte Deloitte en mindre interviewrunde med en række danske pengeinstitutter, hvor emnet var status på implementeringen af MiFID herunder, hvordan projektet omkring implementeringen er initieret og planlagt i de enkelte institutter. Dette gav nogle interessante observationer for sektoren som helhed, og vi har her sammenfattet de væsentligste konklusioner i temperaturmålingen:

Centrale emner i et MiFID-projekt

Baseret på de modtagne svar vurderes følgende punkter at være centrale i forbindelse med implementeringen af MiFID:

- Forståelse og forankring i organisationen, inkl. ledelsen. MiFID er et forretningsprojekt, der handler om kunderne og dermed ikke udelukkende en række nye, administrative byrder for pengeinstitutterne
- Realistisk vurdering af projektets omfang
- Prioritering og ressourceallokering fra forretningen
- Forståelse af organisationens specifikke udfordringer i forhold til regelsættet. (Mange vælger at gennemføre en gap-analyse for at identificere, hvad der skal til)
- Projektledelse afhængigt af organisationens størrelse og forretningsomfang
- Udnyttelse af leverandørernes standardløsninger, men samtidig en forståelse af, hvad der ikke vil blive leveret
- Prioritering af indsatsområder.

MiFID er først sent sat på dagsordenen

Nogle få større pengeinstitutter påbegyndte arbejdet relativt tidligt ud fra de fælles europæiske lovtekster. Andre kom først i gang i slutningen af 2006 eller starten af 2007, hvor danske lovtekster nærmede sig færdiggørelse, og endelig er der nogle, der først senere eller endnu ikke er kommet rigtig i gang. Netop ventetiden på lovteksterne har været en medvirkende årsag til sen opstart på det omfattende implementeringsarbejde.

Fælles for initieringen af MiFID-projekter er, at det i første omgang virker uoverkommeligt, idet omfanget af direktiver, forordninger, dansk lovgivning, bekendtgørelser, vejledninger etc. er stort. Dette er i sig selv en mental barriere for mange, og som tillæg hertil

kommer det tværorganisatoriske aspekt, hvor mange kompetencer og mennesker skal arbejde sammen, hvilket gør projektet planlægningstungt og derfor vanskeligt at komme i gang med. Meldingen er dog samtidig, at jo mere man lærer om MiFID og jo mere det tværorganisatoriske arbejde udvikler sig, desto mere interessant og operationelt bliver det at implementere.

Det er kendetegnende for de pengeinstitutter, der har påbegyndt implementeringen af MiFID, at projektet er mere omfattende end først antaget. En sen initiering af MiFID-projekter har ofte været begrundet i et eller flere af følgende forhold:

- Begrænset indsigt og lav problemerkendelse
- Afventen på endeligt lovgrundlag og fortolkninger
- Høje forventninger til at "andre leverer løsningerne"
- Manglende proceskompetence og -erfaring
- Ressourceknaphed og andet fokus, f.eks. IFRS, gruppevise nedskrivninger og Basel II.

Den drivende kraft er for de fleste pengeinstitutter forpligtelsen til at overholde reglerne. Kun et fåtal ser seriøst på de forretningsmæssige muligheder, der ligger i, at projektet vil medføre et øget kendskab til kunderne og dermed en øget mulighed for at afdække kundernes behov, herunder en øget mulighed for at skræddersy investeringsrådgivningen, tilpasse produktsortimentet etc.

MiFID ses som en meget ressourcekrævende opgave, selv i pengeinstitutter med i forvejen høje dokumentationsstandarder. Status for implementeringen af MiFID er mange steder ikke i trit med investeringsrådets betydning for pengeinstitutternes indtjening og dette på trods af, at regelsættet træder i kraft om mindre end et kvartal.

En implementering omfatter, ud over en forståelse af regelsættet, en stillingtagen til og håndtering af et stort antal temaer. Nedenfor er oplyst nogle eksempler herpå:

Information til kunder	Dokumentation	Investeringsanalyser
Kundekategorisering	Markedsføringsmateriale	Systematisk Internalisering
Rådgivning	Interessekonflikter	Rapportering til kunder
Procedurer for klager	Outsourcing	Dokumenter
Personlige transaktioner	Compliance	Indberetning

Præmiering	Uddannelse	Betydning for konkurrence
Opbevaring af kunders midler	Muligheder og trusler	Det europæiske pas
Egnethedstest/hensigtsmæssighedstest/"execution only"	Før- og efter-handelsgennem-sigtighed	Etc.

Processen med implementering af MiFID vil blandt andet lede til følgende:

- Forretningsmæssige beslutninger
- Tilrettede forretningsprocesser
- Systemløsninger
- Manuelle løsninger
- Tilrettede dokumenter (markedsføring, kundeaftale, notaer, periodiske rapporter etc.)
- Tilpassede forretningsgange
- Diverse politikker
- Justering af organisationen
- Uddannelsesprogrammer

I overvejelserne vedrørende MiFID skal pengeinstitutterne være opmærksomme på konsekvenserne af en eventuel manglende efterlevelse af regelsættet. Det er ikke kun et spørgsmål om manglende overholdelse af lovgivningen, idet en konsekvens også kan være, at kundernes tab blive pengeinstituttets tab. Og dette kan fra 1. november 2007 blive en realitet for pengeinstitutter, der endnu ikke måtte have MiFID fuldt implementeret.

Intern revision

Ifølge den nye revisionsbekendtgørelse¹ skal intern revision i pengeinstitutter, realkreditinstitutter og investeringsselskaber, der har tilladelse som værdipapirhandlere efter § 9 i lov om finansiel virksomhed, udarbejde og gennemføre en revisionsplan for at undersøge og evaluere, om systemerne, de interne kontrolprocedurer og ordninger er passende og effektive. Resultatet af disse arbejder skal rapporteres i et særskilt afsnit i den interne revisions årsprotokollat.

Ved ændringen af revisionsbekendtgørelsen har Finanstilsynet implementeret EU-reglerne² for intern revisions arbejdshandlinger omkring MiFID, og revisionsbekendtgørelsens § 39 er således en direkte afskrift fra Kommissionens direktiv.

¹ Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder m.v. samt finansielle koncerner nr. 688 af 20/06/2007

² Kommissionens direktiv 2006/73/EF af 10/08/2006

Op til vedtagelsen af den nye revisionsbekendtgørelse har det været diskuteret, hvilke arbejdshandlinger intern revision skal udføre, og rapporteringen i revisionsprotokollen skal vel at mærke foretages allerede i årsprotokollatet for 2007. Handlingerne i revisionsbekendtgørelsen er mere omfangsrige end "blot" MiFID og dækker således et bredere område inden for virksomhedens aktiviteter for værdipapirhandel. De interne kontrolprocedurer i virksomhedens værdipapirhandel skal, ud over at sikre den løbende afvikling, sikre overholdelsen af lovgivningen og dermed overholdelsen af MiFID.

Grundlaget for den udførte revision op til rapporteringen i årsprotokollatet for 2007 vil i sagens natur være sparsom, eftersom reglerne først træder i kraft 1. november 2007. En hensigtsmæssig rapportering i 2007 kunne i stedet være en rapportering på instituttets implementeringsarbejde, og dermed rapportering (hvis relevant) af forhold som endnu ikke er på plads. Dette medfører, at intern revision i efteråret 2007 bør forholde sig til implementeringsprocessen, herunder kvaliteten af det output, i form af ændrede forretningsgange, dokumenter, tilpasning af it-systemer etc., som implementeringen har medført.

Mange pengeinstitutter har givetvis ikke afsluttet implementeringsarbejdet, når reglerne træder i kraft den 1. november 2007, og dele af forretningsgangene vil derfor være baseret på manuelle procedurer og manuelle kontroller. En identifikation heraf vil naturligvis være relevant i løbet af november/december 2007 og herefter en løbende opfølgning på det afsluttende implementeringsarbejde og rapportering herpå.

Sammenfatning

Implementering af MiFID handler i høj grad om projekt- og forankringsledelse, hvor forankring i organisationen og allokering af tilstrækkelige ressourcer er afgørende forudsætninger for implementeringen og dermed efterlevelsen af regelsættet. Mange temaer skal drøftes i et tværororganisatorisk forum, og mange af pengeinstituttets procedurer og forretningsgange, dokumenter, it-systemer og dermed afdelinger og medarbejdere vil være påvirket af implementeringen.

Det vil være hensigtsmæssigt, at rapporteringen fra intern revision i årsprotokollatet for 2007 afspejler status på pengeinstituttets implementering af MiFID, hvilket medfører, at forståelsen af regelsættet ligeledes bliver en opgave for de interne revisioner.

Sammenfattende er det vurderingen, at implementeringen af MiFID vil blive tidspresset op til 1. november 2007.

Særligt Dækkede Obligationer (SDO) – eller Covered Bonds på dansk

Af Audit Manager, CIA, CISA Carsten Damø, Nordea Bank Danmark

Det seneste års tid har der i medierne været sagt og skrevet meget om Særligt Dækkede Obligationer (SDO).

Debatten har ofte gået på om der overhovedet var noget at spare for låntager ved at vælge SDO baserede lån ved belåning af boligen, frem for at låne i vores allerede velfungerende Realkredit Obligationer (RO).

Artiklen her tager ikke stilling til, hvorvidt SDO er gode eller dårlige i forhold til RO, men forsøger at beskrive nogle væsentlige forskelle, man som revisor bør være opmærksom på, hvis man reviderer hos en udsteder.

Baggrund for de nye regler i EU og DK

I forbindelse med implementering af Basel II i EU-lovgivningen i 2006 blev der, som en tilføjelse til den hidtidige markedsmæssige definition af Covered Bonds (CB) indført en skærpet og lovmæssig definition af CB.

Danske RO levede fint op til den gamle markedsmæssige definition af CB, og var således CB set med en investors øjne. Men med den nye lovmæssige definition af CB i EU-reglerne, som gør CB endnu mere "guldrandet", kan RO ikke længere opnå status som CB.

Ved implementeringen af EU-reglerne i dansk lov har man kaldt CB for Særligt Dækkede Obligationer eller SDO. Man har med implementeringen af reglerne i Danmark samtidig åbnet for pengeinstitutters anvendelse af SDO til finansiering af bolig- og skibslån. Dette er sket ud fra et politisk ønske her til lands, om også at give pengeinstitutter mulighed for at finansiere fast ejendom med obligationer.

Realkreditinstitutter kan nu frit vælge at udbyde såvel traditionelle RO som Særligt Dækkede Realkredit Obligationer (SDRO) og SDO (dog ikke med pant i skibe). Pengeinstitutter kan alene udbyde SDO men til gengæld både til fast ejendom og skibe.

Efterfølgende er samtlige særligt dækkede produkter alene omtalt som SDO.

Interessant for investor

Det særlige ved SDO er, at de er "særligt dækkede". Det forhold handler om en særlig investorbekyttelse i tilfælde af, at udstederen går ned og hjem (default).

Ved investering i SDO frem for RO får Institutionelle investorer og investeringsforeninger højere investeringsgrænser på 40 og 25 % investering i obligationer fra en enkelt udsteder i forhold til den normale grænse på 5 %.

For kapitalbelastede investorer vægter SDO med 10 % ved beregning af vægtede aktiver, hvor RO belaster med 20%. Den samme ansvarlige kapital kan med andre ord komme dobbelt så meget på arbejde.

Væsentlige ændringer for udsteder

For at udsteder kan opnå det privilegium at kunne kalde sin obligation "særligt dækket" er der en række forhold som skal være på plads.

Overordnet set gælder de samme regler som hidtil for udstedere af RO men suppleret med en række skærpede eller ændrede krav.

Belåningsgrænsen skal løbende overholdes

Udsteder af SDO skal sikre, at lånet til enhver tid ligger inden for belåningsgrænsen på de ejendomme, som ligger til sikkerhed for lånet. Belåningsgrænsen for traditionelle RO skulle alene overholdes på tidspunktet for udstedelsen.

Belåningsgrænsen til bolig er de velkendte 80 % af ejendomsværdien på de ejendomme, som ligger til sikkerhed for lånet. For erhverv er belåningsgrænsen 60-70% afhængigt af om der stilles yderligere sikkerhed.

De hidtil kendte begrænsninger i løbetider og amortisations profiler for boliglån på maksimalt 30 år og 10 års afdragsfrihed kan med SDO baserede lån gøres længere, mod at lånet overholder en strammere belå-

ningsprocent, som ligger inden for henholdsvis 70 og 75 % af ejendomsværdien på tidspunktet for indlæggelsen i aktivregisteret.

En ny værdiansættelse skal som minimum ske hvert 3 år for boliglån og hvert år for lån til erhverv.

For udstedere af SDO skal der altså indrettes et system, som sikrer, at der sker en løbende vurdering af ejendomsværdien på porteføljen.

Det vil naturligvis være urealistisk at forestille sig, at samtlige ejendomme skal revurderes en ad gangen som man i dag kender det i forbindelse med långivning. Vurderingen af hvorvidt pantet er inden for belåningsværdien eller ej må derfor bygges på modeller hvilket kræver Finanstilsynets godkendelse.

Supplerende sikkerhed og aktivregister

I tilfælde af fald på ejendomsmarkedene har udstederen pligt til at skaffe supplerende sikkerhed for de udstedte obligationer.

Dette kan ske ved fx at deponere statsobligationer, skaffe garantistillelse fra tredjemand, købe derivater vedrørende kreditrisikoen på udstederen eller andet. Finansielle risici vedrørende SDO udstedelsen kan udstederen bl.a. afdække med derivater.

Finansiering af de ekstra sikkerheder kan ske ved, at udsteder optager lån. Udgifter til eventuelt supplerende sikkerhed er udsteders, og kan ikke pålægges de låntagere, hvis faldende ejendomsværdier har udløst kravet om den supplerende sikkerhedsstillelse. Sikkerhedsstillelsen tilfalder under alle omstændigheder investorerne i den pågældende SDO udstedelse i tilfælde af at udstederen default.

Udstederen skal føre et aktiv register over samtlige sikkerheder for de enkelte SDO udstedelser. Registeret skal kunne fremvises inden for 24 timer.

Udsteder skal sikre, at de specifikke ejendomme, som ligger til sikkerhed for en SDO udstedelse til enhver tid kan isoleres fra udstederens øvrige rettigheder således at de eventuelt kan udskilles sammen med øvrige aktiver vedrørende udstedelsen og følge investorerne i tilfælde af udstederens default.

SDO åbner for nyt "løst" balanceprincip

Det velkendte stramme cash-flow baserede balanceprincip fra RO, som kræver, at udstedte obligationer svarer til udstedte lån, anvendes altså ikke for SDO.

I stedet er indført et mere løst balanceprincip som åbner for fleksibel funding med alternative produkter. Obligationer og tilhørende aktiver skal kunne opgøres per udstedelse (ved skibskredit tales om et selvstændigt kapitalcenter per udstedelse).

Uanset om kreditrisikoen på udstederen afdækkes delvist med supplerende sikkerheder eller ej og om sammensætningen af finansielle risici vedrørende udstedelsen er kompleks eller ej, er det helt nødvendigt at SDO udstederen har systemer og kompetencer til at styre og overvåge risiciene.

Fremtiden for SDO udstedere vil i høj udstrækning skulle baseres på komplekse modeller til fx kontinuerlig værdiansættelse af ejendommene samt til styringen af de finansielle risici vedrørende den enkelte udstedelse.

Den lavere gennemskuelighed og modelbetingede usikkerhed i forhold til balanceprincippet vil give revisor udfordringer. Fx hvor der bruges optioner i risikoafdækningen er opgørelsen af de finansielle risici ikke entydig.

Modeller

Uanset om revisor har de fornødne matematiske kundskaber til at forstå samtlige kringelkroge af modellerne eller ej, er der visse ting, revisor kan have sig for øje.

Der er generelt i modelverdenen en tendens til at forsøge at korrigere en velkendt basismodel, eller en afart heraf for kendte svagheder, ved at forøge kompleksiteten af modellen. Det er der jo i og for sig ikke noget galt i. Man skal blot have sig for øje, at den udbyggede og komplekse model ikke nødvendigvis giver det rigtige/sande resultat. Der er stadig kun tale om en model.

Revisor må se på, om modellen er beskrevet ordentligt, eventuelt med regneeksempler. Er modellen godkendt? Testet? Hvad er procedurerne for vedligeholdelse og udbygelse af modellen? Hvad ligger til grund for modellens variable parametre? Kan nogle parametre observeres i markedet?...eller bygger de på antagelser som er rimelige og som vurderes med rimeligt mellemrum? Hvordan kalibreres modellen? Hvordan er organisationen i enheden... fx uafhængighed ved validering af modellen?

Rådgivning og gennemskuelighed

God skik reglerne er blevet ændret. Det vil være en god idé om instituttet kan dokumentere hvorledes kunden er blevet rådgivet ved optagelse af lån med pant i fast ejendom. Instituttet skal nemlig nu "...informere om alle relevante produkttyper på markedet".

Til forskel fra ved RO udstedelse nedskriver man ikke stempel af pantebreve, som ligger til sikkerhed for SDO udstedelser i takt med amortisering af lånet.

Indfrielses vilkår bliver et helt kapitel for sig selv og ikke særligt gennemskueligt for låntager. Tidligere kunne låntager ved at følge kursen på RO se til hvilken pris lånet kunne indfries. Ved SDO kan der på grund af det løse balanceprincip være tale om en kompliceret prisberegning, som alene kan foretages af udstederen.

Konklusion - fremtiden

Der er ingen tvivl om, at lovgivningen om SDO har åbnet op for nye og meget fleksible lånemuligheder, og nye, meget fleksible, muligheder for funding.

Om der nu bliver tale om en revolution, med salg af "hard-core" SDO lån fra starten, eller om der bliver tale om en glidende overgang, med SDO-varianter af de velkendte RO, før vi får de mere avancerede SDO baserede lån at se, må tiden vise. Ligeså med om markedet for boligfinansiering flytter sig fra realkredit og over i pengeinstitutterne.

Prisforskellene har indtil nu været minimale på grund af det meget effektive realkredit marked. Men mulighederne for tilpasning til låntagers individuelle behov, fx. 30-årig afdragsfrihed, sammenholdt med hvilken adfærd investorerne vil udvise, kan vise sig at have større effekt på udbredelsen af SDO end prisen.

Nogle deltagere i debatten mener ligefrem at en SDO-udsteders evne til at styre risikoen på den enkelte udstedelse, med det løsere balanceprincip, kan vise sig at være en større risiko for investor end et ejendomsprisfald.

Revisor hos udstederen af SDO må derfor være ekstra opmærksom på, at den produktudvikling der foregår, understøttes af udstederens samlede risikostyring, herunder organisation, systemer, forretningsgange m.v.

Sikkert er det, at den øgede fleksibilitet i långivning og funding heraf har skabt øget kompleksitet og mindre gennemsigtighed.

Et institut, som ikke selv har den fornødne kapacitet til at fungere som udsteder af SDO kan yde lån på grundlag af et andet instituts udstedelse af SDO.

Relevant lovgivning

Lov nr. 577 af 6. juni 2007, Lov om ændring af lov om finansiell virksomhed og forskellige andre love (særligt dækkede obligationer).

Bekendtgørelserne nr. 673-676 af 19. juni 2007, nr. 687 af 20. juni 2007 og nr. 717-718 af 21. juni 2007. Desuden bek. nr. 872 af 20. november 1995 om serie-regnskaber i realkreditinstitutter.

Kilder

Bomgaard, Lotte: Artikel i Finansinvest 1/07
Duedahl-Olesen, Anders, KPMG: Samtaler og Lovstof
Grosen, Anders: Artikel i Finansinvest 3/07
Maagaard, Lars, Deloitte (præsentation på IIA's årskonference)

Præsentationer af Covered Bonds i Den Danske Finansanalytiker Forening, herunder:
Christoph Anhamm, ABN AMRO Bank N.V.
Dr. Otmar Stöcker, Verband Deutscher Pfandbriefbanken, Berlin
Henrik Hjortshøj-Nielsen, Nykredit
Cato Baldvinsson, Danske Bank

Lovpligtig revision i licitation

Af Afdelingsdirektør, Senior Audit Manager
Jan Hansen, Nordea Bank Danmark

Indledning

Den internationale udvikling har vist, at levering af revisionsydelser, herunder den lovpligtige revision, i højere grad betragtes som en serviceleverance i lighed med f.eks. outsourcing, bankforretninger, forsikringsydelser og lignende. Virksomhederne vil i stigende grad vurdere, hvorvidt der er en rimelig sammenhæng imellem pris og leverance, herunder i hvilket omfang prisen for de modtagne revisionsydelser er i overensstemmelse med gældende markedspriser. En sådan vurdering kan foretages ved, at virksomhederne udbyder den lovpligtige eksterne revision i licitation.

I Nordea har vi netop gennemført en licitationsproces, idet de eksterne revisorer valgperiode på fire år udløb med regnskabsåret 2006. Denne artikel er baseret på nogle af Nordeas erfaringer fra denne proces.

Forberedelse til licitation

Jf. EU's 8. direktiv om lovpligtig revision af årsregnskaber og konsoliderede regnskaber artikel 41 om revisionsudvalg, skal forslag til generalforsamlingen om valg af revisorer fremsat af bestyrelse eller direktion baseres på en indstilling fra revisionsudvalget eller et udvalg med tilsvarende myndighed.

Opdraget til licitation af den lovpligtige revision vil derfor komme fra bestyrelsen via revisionsudvalget typisk på grund af, at den gældende aftale med den eksterne revisor udløber. Det kan selvfølgelig også være tilfældet, at virksomhedens ikke er tilfreds med den eksterne revisor, og dette kræver helt særlige forhold omkring indberetning til myndigheder etc, som ikke nærmere skal beskrives her.

Licitationen af den lovpligtige revision skal baseres på det gældende lovgrundlag, herunder EU's 8. direk-

tiv (fra juni 2008), årsregnskabsloven, aktieselskabsloven og, for finansielle virksomheder, lov om finansiel virksomhed og revisionsbekendtgørelsen.

IIA's "International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing" (2050) vedrørende "Co-ordination", foreskriver at

"the chief audit executive should share information and co-ordinate activities with other internal and external providers of relevant assurance and consulting services to ensure proper coverage and minimise duplication of efforts"

Practice Advisory 2050-2 "Acquisition of External of External Audit Services" giver en vejledning på, hvordan en licitation kan planlægges og gennemføres. Det påpeges dog i vejledningen, at den enkelte virksomhed må planlægge licitationen ud fra egne behov.

Både standarder og vejledninger foreskriver, at den interne revisionschef inddrages i arbejdet med licitationen. Standarderne giver vide rammer for deltagelsens art, lige fra at lede projektet til at være rådgiver for den eller de personer, som har fået opdraget. Med henblik på at sikre, at samarbejdet med den valgte eksterne revisor bliver så udbytterigt som muligt, kan alle relevante afdelinger deltage i arbejdet med licitationen, for eksempel regnskabsafdeling, controllerfunktion, kreditafdeling samt de forretningsenheder, som må forventes at have eller få et tæt samarbejde med ekstern revision.

I Nordea valgte vi at gennemføre arbejdet med licitationen som et projekt med reference til revisionskomiteen. Projektet blev ledet af Group Internal Audit med reference til en styregruppe under ledelse af formanden for revisionskomiteen. Opdraget fra revisionskomiteen til projektet blev defineret på basis af Practice Advisory 2050-2, som henviser til at

- Virksomheden bør fastlægge en godkendelsespolitik
- Arten og typen af ydelser som er dækket af denne politik
- Varigheden af valgperioden, hyppighed for anmodning om tilbud og/eller beslutning om at bibeholde den siddende eksterne revisor
- Deltagere i arbejdet med vurdering og udvælgelse af tilbudsgivere
- Kritiske kriterier, som skal indgå i overvejelserne i forbindelse med licitationen
- Begrænsninger i honorar og procedure for godkendelse af afvigelser fra den godkendte politik

- Lovmæssige eller andre juridiske krav som gælder specielt inden for sektorer og lande

Practice Advisory 2050-2 henviser også til, at der bør udarbejdes en plan for udvælgelsesprocessen som beskriver deltagerne i arbejdet med udvælgelsen, projektets nøgleleverancer og deadlines for hver fase i projektet, potentielle tilbudsgivere, arten og omfanget af ydelser, som udbedes og procedure for information til og kommunikation med potentielle tilbudsgivere.

I praksis kan projektets opgave defineres som, at:

- anmelde licitationen til de eksterne revisorer, som blev inviteret til at deltage
- udarbejde og udsende udbudsmateriale
- indkalde og arrangere deltagernes præsentation af tilbud
- etablere og prioritere udvælgelseskriterier
- analysere og vurdere indkomne tilbud på basis af udvælgelseskriterierne
- indstilling til revisionsudvalg om valg af ekstern revisor

Udbudsmateriale

Da udbudsmaterialet er fundamentet ikke bare for at udarbejde tilbud, men også for det fremtidige samarbejde med den valgte eksterne revisor, er det vigtigt, at være præcis med hensyn til beskrivelse af virksomheden og forventninger til den eksterne revisions arbejde. Materialet skal derfor beskrive virksomheden tilstrækkelig detaljeret til, at tilbudsgiver kan vurdere værdigrundlag og forretningsomfang og dermed vurdere omfanget af det revisionsarbejde, der kræves, for at kunne gennemføre den lovpligtige revision. Herudover skal udbudsmaterialet indeholde specifikation af, hvilke ydelser, virksomheden forventer afgivet tilbud på, hvilken periode og ikke mindst hvilke forhold tilbudsgiver især skal lægge vægt på i tilbuddet.

Udbudsmaterialet bør indeholde følgende:

- Forretningsaktiviteter
- Baggrund for licitationen og præsentation af projektorganisationen
- Introduktion til virksomheden (nøgletal, mission og vision)
- Forretningsaktiviteter, forretningsorganisation, internationale aktiviteter, outsourcete områder
- Juridisk struktur, specifikation af alle juridiske enheder
- Regnskabsinformation
 - beskrivelse af regnskabsprocessen (systeminfrastruktur, bogholderi, rapporteringsstruktur)

- Økonomi- og risikostyring/ledelsesrapportering
- Revisionen
 - Beskrivelse af den interne revisionsafdeling, herunder organisation, formål, principper for planlægning, gennemførelse og rapportering, kvalitetssikring
 - Samarbejde med ekstern revision

Sektion 7 i Practice Advisory 2050-2 giver nogle anvisninger på, hvilke oplysninger vil være relevante at modtage fra tilbudsgiver:

- Generel beskrivelse (historie, størrelse, virksomhedsfilosofi, særlige kompetencer, erfaring indenfor relevante sektorer). Revisionen af særligt vigtige revisionsområder (IT anvendelse, kapitalmarkeder, IFRS og skatterådgivning bør beskrives).
- I lyset af 8. Direktiv er det relevant at udbede en beskrivelse af corporate governance forhold (interne regler, værdigrundlag, code of ethics) med hovedvægt på standarder for sikring af uafhængighed og "arm's length" principper i forhold til klienter.
- Revisionsmetodik, i særlig grad samarbejdet med intern revision og principper for rapportering
- S sammensætning af revisionsteams, herunder beskrivelse af partners og managers inklusive ansvarsområde og kvalifikationer samt, hvor mange medarbejdere der tilknyttes revisionen. Herunder beskrives, om nogle opgaver løses af andre end det lokale revisionsfirma.

Herudover, skal tilbuddet indeholde specifikation af honorar for den valgte periode, inklusive såvel som eksklusive moms. Som minimum bør honoraret specificeres per juridisk enhed. Tilbudsgiver kan anmodes om at afgive en fast pris, men det skal bemærkes, at en sådan kun kan afgives med forbehold mod fremtidige ændringer i virksomheden.

Invitation til deltagelse

Virksomheden bør overveje, hvordan udbudsrunder skal organiseres. I princippet kan licitationen omfatte alle revisionsfirmaer. Imidlertid kan en udvælgelsesproces allerede inden udsendelse af invitationen smidiggøre det videre arbejde. Virksomheden må vurdere ud fra virksomhedsstrategi og forretningsomfang, hvilke revisionsfirmaer som vil være relevante at invitere med i licitationen. Er der for eksempel tale om en virksomhed med internationale aktiviteter, bør revisionsfirmaer med internationale kompetence indgå i licitationen.

Virksomheden skal her vurdere, om de inviterede revisionsfirmaer kan opretholde den tilstrækkelige uafhængighed i forhold til virksomheden. Såfremt et revisionsfirma er involveret i f. eks. omfattende skatterådgivning eller omstrukturering for virksomheden, kan dette have indflydelse på uafhængigheden.

Med henblik på at forberede potentielle tilbudsgivere på licitationen, kan man med fordel vælge at anmelde licitationen til de firmaer og virksomheder, man ønsker at indhente tilbud fra. I denne fase vil det være muligt at få tilkendegivelse af, om nogle revisionsfirmaer ikke ønsker at afgive tilbud.

Udbudsmaterialet fremsendes til de indbudte revisionsfirmaer med tilkendegivelse af tidspunkt for fremsendelse af tilbud. Fremsendelsesbrevet kan indeholde beskrivelse af udvælgelsesprocessen, f. eks. om der vil blive flere budrunder. Invitationen bør indeholde tilbud om, at virksomhedens ledelse vil præsentere virksomheden for de indbudte deltagere, og at der her vil være mulighed for yderligere uddybende spørgsmål. For at tilbuddene kan blive så nøjagtige som muligt, bør der inviteres til, at firmaerne kan rette henvendelse til nøglemedarbejdere med henblik på at få de væsentligste områder belyst mere detaljeret.

Behandling af modtagne tilbud

Det er væsentligt at analysere de forudsætninger, som tilbudsgiverne har baseret tilbuddene på, herunder ikke mindst om virksomheden er enig i og kan leve op til de forudsætninger, som tilbuddet bygger på.

Practice Advisory 2050-2 sektion 9 beskriver, hvordan de indkomne tilbud kan sammenlignes ud fra nøglekriterier, som skal tilstræbe, at alle indkomne tilbud behandles lige og på et ensartet grundlag.

Med det formål, og med henblik på at kunne begrunde indstillingen til bestyrelsen, skal virksomheden fastlægge detaljerede og målbare kriterier for vurderingen af tilbuddene ud fra virksomhedens forretningsomfang, forretningsområde etc. Til dette formål kan en model, som også ses ved vurdering af outsourcingkontrakter, anvendes. Modellen indeholder vægtning af de for virksomheden væsentligste forhold i leverancen og en scoring af indkomne tilbud (Weighted Decision Making).

Eksempel:

Revisionsfirma X:

Forhold	Prioritetsvægt	Scoring	Vægtet scoring
Forretningskendskab	30	xx	xxx
Revisionsmetodik	25	xx	xxx
Rapportering	20	xx	xxx
Ydelser som er omfattet af tilbuddet	15	xx	xxx
Øvrige forhold	10	xx	xxx
Samlet vurdering	100		xxx

I ovenstående model er anvendt følgende skala for scoring, det vil sige i hvilken grad tilbuddene imødekommer de ønskede krav:

Score	Forklaring
100	State of the art
80	Overstiger forventninger
60	I overensstemmelse med forventninger
40	Acceptabelt
20	Ikke fuldt ud i overensstemmelse med forventninger
0	Uacceptabelt

Beregningen foretages for hvert tilbud, og resultatet kan vise sig at blive ganske tæt. Det er i denne fase, at de mere subjektive vurderinger kommer ind.

Da der i Danmark er tradition for, at den eksterne revisor i så vid udstrækning som muligt baserer revisionen på den interne revisions arbejde, er det i denne fase, at tilbudsgivernes tilkendegivelse af muligheder for at udnytte denne mulighed vurderes, enten som et særskilt punkt eller under vurderingen af revisionsmetodik.

I tilfælde af at analysen og vurderingen leder frem til, at virksomhedens nuværende revisionsfirma bør udskiftes, bør virksomheden i denne fase udarbejde en detaljeret plan for overgangsperioden.

Som et særligt corporate governance forhold skal fordele og ulemper vurderes med hensyn til fortsættelse af engagementet med det revisionsfirma, som virksomheden hidtil har anvendt. Artikel 42 i EU's 8. direktiv stiller krav om, at den ledende revisionspartner, der er ansvarlig for at udføre den lovpligtige revision, udskiftes fra den lovpligtige revisionsopgave højst syv år efter udnævnelsen og tidligst kan deltage i revision af den reviderede virksomhed efter to år.

Valg

Det er generalforsamlingen, som vælger den eksterne revisor. Indstillingen til valg af revisor vil typisk komme fra bestyrelsen, men kan også komme fra en af generalforsamlingen nedsat komite. I Nordeas tilfælde var det Valgkomiteen, som består af generalforsamlingsvalgte medlemmer, som indstillede valget til generalforsamlingen, baseret på en indstilling fra revisionskomiteen til bestyrelsen.

I perioden fra projektets indstilling til revisionsudvalget til dato for generalforsamlingen bør virksomheden holde tilbudsgiverne orienteret om, hvor tilbudsgiverne står i udvælgelsesprocessen.

Det endelige valg samt afslag kommunikerer til tilbudsgiverne efter generalforsamlingen i en begrundet redegørelse. Herefter kan aftalegrundlag med den valgte eksterne revisor påbegyndes i form af tiltrædelseserklæring, revisionsaftale, samarbejdsaftale med intern revision etc.

Afslutning

At udbyde den lovpligtige revision i licitation kan, som artiklen måske illustrerer, være en krævende opgave, men det er selvfølgelig den enkelte virksomhed, som i sidste ende må definere, hvilket omfang en licitation skal tage på basis af virksomhedens krav og behov.

Der er dog ikke tvivl om, at især EU's 8. direktiv vil medføre øget fokus på ekstern revisors uafhængighed, og dermed også skabe yderligere krav om, at lovpligtig revision udbydes i licitation. Grebet rigtigt an og med involvering af relevante interessenter i virksomheden behøver en sådan proces ikke nødvendigvis kun at være en byrde, men kan tværtom bidrage til et styrket samarbejde mellem ekstern revisor, intern revision og virksomhedens organisation.

Vigtige overvejelser ved valg af nye revisionsværktøjer

Af Manager Ralph Bengtsson, Ernst & Young, Advisory Services

Stigende krav om effektivitet i den interne revision (IR) samtidig med at udfordringer og risici vokser. Det er virkeligheden for interne revisionsafdelinger i dag. IR skal skabe værdi for virksomheden. Kommende lovgivning vil kræve en omtale i årsrapporten af selskabets interne kontrol og Risk Management systemer i relation til den finansielle rapporteringsproces. For at honorere disse øgede krav er IR funktionen i højere grad nødt til at tage udgangspunkt i virksomhedens strategier og nøglerisici for at kunne fokusere på de områder, der har størst betydning for virksomheden. Det vil få den effekt, at IR i højere grad kan optræde som ledelsens nøglerådgiver inden for risiko, kontrol og governance - helt på linie med The Institute of Internal Auditors' (IIAs) definition af intern revision¹.

Det giver således mening at overveje, om den interne revisionsafdeling er tilstrækkelig effektiv og kan understøtte fremtidige krav. I denne overvejelse bør alle aspekter af IRs struktur, målsætninger og aktiviteter indgå. Derfor er det også nødvendigt at se på virksomhedens interne revisionsværktøjer.

En undersøgelse foretaget af Ernst & Young i 2006 viste, at 57% af de adspurgte virksomheders interne revisionsafdelinger ikke anvendte et værktøj til at understøtte revisionsmetodikken. Resultatet understøttes af en tilsvarende svensk undersøgelse, som viste, at 64% af virksomhederne ikke anvendte et IT værktøj².

¹ The Institute of Internal Auditors: "Internal auditing is an independent, objective assurance and consulting activity designed to add value and improve an organization's operations. It helps an organization accomplish its objectives by bringing a systematic, disciplined approach to evaluate and improve the effectiveness of risk management, control, and governance processes." i The Professional Practices Framework, USA, 2004

² Ernst & Young: "Forventninger til fremtidens interne revision, god selskabsledelse og risikostyring", Danmark, 2006 og Ernst & Young & IIA Sverige: "Trender i svensk internrevision", Sverige, 2007

Den første overvejelse, der ofte kommer, er, om IR skal købe eller selv udvikle et værktøj. Det kan imidlertid næppe anbefales, at IR udvikler sit eget revisionsværktøj, da de fleste danske revisionsafdelinger ikke har den kritiske masse til at løfte opgaven, og fordi interne revisorer bruger tiden bedst til revision og ikke som softwareudviklere. Stick to core business.

Inden IR giver sig i kast med at indkøbe nye revisionsværktøjer, er der nogle udvælgelseskriterier, som er vigtige at overveje. Nedenstående liste er ikke utømmende, men indeholder nogle væsentlige aspekter, som kan udvikle sig til faldgrupper, hvis de ikke tænkes ordentlig igennem.

- **Behov**
Hvilke behov skal opfyldes? Dette er vigtigt at overveje som det første. Der er en række værktøjer, som udbydes, der er rare at have, men som ikke nødvendigvis skaber værdi. De aspekter og funktioner, der skal inkluderes på behovslisten, skal skabe værdi for IR.
- **Fleksibel understøttelse af IRs fortsatte udvikling**
IR bør anskaffe et værktøj, der fleksibelt understøtter ændringer i revisionsmetodikken. Risiko-baseret revision er fremtiden, og opgaverne bevæger sig fra finansiel til operationel revision, hvilket er det, eksempelvis bestyrelsesformænd efterspørger³. Fokus på den operationelle revision vil sætte afdelingen i stand til at understøtte virksomhedens strategier og arbejde med risici. I nogle virksomheder vil det i realiteten betyde, at IR bliver lokomotivet for risiko evalueringen m.v. Samtidig kan et velstruktureret og overskueligt resultat af IRs risiko evaluering være med til at øge IRs position som rådgiver overfor ledelsen.
- **Teknisk tilgang**
Den underliggende approach i værktøjet kan være top-down (udgangspunkt i virksomhedens strategier og overordnede risici) eller bottom-up. Tilgangen i værktøjet bør naturligvis være i overensstemmelse med den interne revisionstilgang. Derudover bør det øgede fokus på virksomhedens strategier og nøglerisici tages i betragtning.
- **Revisionsprocessen**
Understøttelse af udarbejdelse af revisionsplan samt prioritering af revisionsaktiviteterne bør være centrale kriterier ved valg af revisionsværktøj.

³ Ernst & Young: "Forventninger til fremtidens interne revision, god selskabsledelse og risikostyring", Danmark, 2006

En fuld understøttelse af hele processen - omkring virksomhedens forretningsstrategier og målsætninger, de underliggende forretningsgange, procesrisici, kontroller, anbefalinger og efterfølgende implementering heraf bør vægtes højt, da et nemt overblik over sammenhængene mellem disse elementer vil være af væsentlig værdi for IR og virksomheden.

- **Kvalitetsproces**

Understøtter værktøjet reviewprocessen og øvrige aspekter af IRs kvalitetsproces? Bidrager det tilsvarende til de nødvendige kvalitative overvejelser for alle IRs arbejds gange?

- **Brugerprofiler og -sikkerhed**

Er brugerprofilerne nemme og entydige at administrere, og giver disse den nødvendige sikkerhed, så brugere ikke utilsigtet kan få adgang til eksempelvis at ændre andres dokumentation og/eller godkendelser?

- **Checkliste**

Udarbejd et klart evalueringsgrundlag. At se software demonstrationer uden at have en specifik checkliste vil gøre det svært at sammenligne forskellige værktøjer ved det efterfølgende valg og let at overse noget. En klar prioriteringsliste kan også få leverandørerne til at fokusere deres software demonstrationer på det væsentligste.

- **Fokus**

Udvælgelse skal være et fokuseret projekt, da processen ellers meget let kan tage for lang tid med risiko for at IR glemmer at "stille skarpt" på sammenhænge mellem behov, omkostninger og funktionalitet.

- **Brugergrupper**

Involver nødvendige aktører fra starten. Fx kan det tænkes, at vanskeligheder med at køre værktøjet på eksisterende platforme først identificeres efter, valget af værktøj er truffet. For at undgå sådanne hændelser er det vigtigt at involvere alle interessenter tidligt - intern revisionschef, de interne revisorer, IT revisorerne samt dem, der skal stå for den daglige drift og service af værktøjet. Yderligere skal de funktioner, der er involveret i software indkøbsprocessen informeres tidligt i proces forløbet. Dermed sikres "buy-in" fra alle grupper.

- **Leverandørens historik**

Undersøg leverandørens kundereferencer, historie, økonomiske forhold mm.. En innovativ leve-

randør kan med fremtidig udvikling være med til at øge IR funktionsværdi for virksomheden.

- **Total cost of ownership**

Dette bliver ofte glemt, og fokus er kun på de umiddelbare omkostninger som licens. Bl.a. bør omkostninger til hardware, installation og opsætning, vedligeholdelse, administration af systemet m.v. tages i betragtning.

Det vil for de mange danske interne revisionsafdelinger blive nødvendigt at vurdere, om deres nuværende revisionsværktøjer er tilstrækkeligt effektive. Ikke kun for at leve op til øgede krav, men i lige så høj grad for fortsat at kunne skabe værdi for virksomhederne. Valg og implementering af et tidssvarende revisionsværktøj, der blandt andet understøtter de voksende krav til virksomhedernes risk management og interne kontrolsystemer, vil øge IR effektivitet og position.

Artiklens holdning og konklusioner er forfatterens egne og ikke nødvendigvis udtryk for Ernst & Young's officielle holdninger og konklusioner.

Foto fra årsmødet

IIA's årskonference i Danmark 23. – 25. maj 2007

Af revisor Brian Hansen, Danmarks Nationalbank

Den 23. – 25. maj 2007 afholdt IIA årskonference på hotel SAS Radisson i Århus. Igen i år var der for de i alt 135 deltagere et meget spændende program både fagligt og socialt.

Konferencen var baseret på fællesemner samt streams, som henvendte sig til de forskellige brancher, der var repræsenteret ved konferencen.

Dag 1 startede med et inspirerende indlæg af Eric Hespeneide Global Leader, Internal Audit Services fra Deloitte. Emnet var "The Risk Intelligent Internal Auditor". Han kom bla. ind på, at risikovilligheden skal være en del af virksomhedens strategi, samt at Intern Revision kan være med til at give en objektiv, systematisk og disciplineret adgang til at vurdere og effektivisere risikoappetiten, kontrolapparatet samt ledelsesprocessen.

Næste indlæg blev holdt af statsautoriseret revisor Jørgen Walther Hansen fra Ernst & Young. Emnet var "Implementering af EU direktiver" med fokus på EU's 4., 7. og specielt 8. direktiv og de krav, der stilles til bestyrelsens og revisionskomiteens sammensætning.

8. direktiv var mere eller mindre et tema for denne dag, idet næste indlæg omhandlede "Ny Revisorlovgivning" og implementering af 8. direktiv i denne. Indlægget blev holdt af statsautoriseret revisor Ole Fabricius fra Grant Thornton.

De spændende indlæg fik hele dagen tilhørende til at lytte interesseret, hvilket også ses af dette billede.

Resten af dagen var opdelt i streams, hvor den finansielle del fik den seneste udvikling og en lille opsang fra Lars Østergaard og Pernille Dalby Nielsen fra Finanstilsynet. 8. direktivs betydning for Intern Revision blev også fremhævet her.

Det første af to interessante indlæg for B-streamen handlede om "Opbygning af en intern revisionsafdeling" og blev holdt af Vice President Vibeke Aggerholm fra Carlsberg Breweries og Vice President Peter Toft Berg fra SAS. De gennemgik opbygningen af deres Charter, revisionsstrategi samt ressourcebehov.

Det andet indlæg handlede om "Revision af Processer via Lean værktøjet" og blev holdt af Consultant Martin Tørnblad og Manager Claus Byskov begge fra Ernst og Young. De gennemgik med udgangspunkt i cases, hvordan Lean kan være med til at optimere processer i en virksomhed.

Som noget nyt havde foreningen valgt at invitere KPMG, PricewaterhouseCoopers, Ernst & Young og Deloitte som udstillere til konferencen. De fire virksomheder bidrog med vidensdeling, underholdning og konkurrencer i pauserne.

Dagen blev afsluttet med en hyggelig og informativ udflugt til Den Gamle By. Her fik deltagerne mulighed for at opleve livet i gamle dage og mindes DR's julekalender "Jul i Gammel By".

Dag 2 startede med et interessant indlæg om "Forventninger til revisionen" af direktør Anders Dam fra Jyske Bank. Nogle af de områder han kom ind på var, at revision skal være værdiskabende, at der er et stadigt stigende krav til de kompetencer, som Intern Revision skal have, hvilket stiller krav til kvalitetssikring og efteruddannelse.

Næste indlæg vedrørte "Fondbådets børskontrol" og blev holdt af statsautoriseret revisor Ph.D. Ole M. Friis, medlem af fondbådet fra Syddansk Universitet. Han kom ind på kontrollen af 2005/2006 regnskaber og afgørelser fra Fondbådet.

Det sidste indlæg før der blev opdelt i streams handlede om "Samarbejdet mellem intern og ekstern revision" og blev holdt af statsautoriseret revisor Anders Gjelstrup fra Deloitte. Han kom bla. ind på, at det er vigtigt at få afstemt forventninger mellem intern og ekstern revision, samt at vi skal fortsætte det gode samarbejde.

Pauserne blev flittigt brugt til erfaringsudveksling og networking. Her ses et stemningsbillede fra en af pauserne.

Resten af dagen var delt op i streams. Første indlæg i A-streamen handlede om "Leasing, Regnskabs- og revisionsmæssig behandling" og blev holdt af afdelingsdirektør Morten Bendtsen fra Danske Bank. Han gennemgik på IFSR samt finanstillsynets regler vedr. værdiansættelse.

Andet indlæg for A-streamen var "Særlige dækkende obligationer" og blev holdt af statsautoriseret revisor Lars Maagaard fra Deloitte. Her fik vi en gennemgang af reglerne, samt hvilke forhold vi skal være opmærksomme på i vores revisionsgennemgang.

Sidste indlæg for A-streamen var "MiFID direktivet og revisionens rolle" og blev holdt af revisionschef Ane Marie Christensen fra Nordea. Ane Marie kom ind på den interne revisions opgaver i forbindelse med MiFID direktivet. MiFID er et kompleks regelsæt og et eksempel på, at revisorer til stadighed skal være opmærksomme på nye regelsæt, som kan påvirke revisorernes arbejde og risikovurdering.

Første indlæg for B-streamen var "Interne undersøgelser" og blev holdt af Brian Christensen fra Novo Nordisk A/S. Han gennemgik som i en kriminalroman praktiske eksempler samt kom med gode råd, fx at det er vigtigt at sikre beviser og være opmærksom på medarbejdernes rettigheder.

Andet indlæg for B-streamen var "Corporate Social Responsibility" og blev holdt af Group CSR manager Anne Søgaard Melchiorsen fra Danske Bank. Her fik vi indblik i Danske Banks CSR politik, samt hvilken betydning man forventer, den vil have.

B-streamens sidste indlæg var "Udviklingstendenser – industri, handel og service", som blev holdt af statsautoriseret revisor Jes Lauritzen fra KPMG. Han kom bla. ind på krav til outsourcing-partner, samt hvilke krav der stilles til revisionskomiteer.

Dagen blev afsluttet med konferencemiddag, hvor der var underholdning af en fremragende Kim Larsen look and sound alike. En lille afsløring fra denne aften er, at revisorer bestemt ikke er så kedelige, som mange går og tror.

Den sidste dag startede med "Udfordringer for it-revisionen" af afdelingsdirektør Bethina Hamann fra Danske Bank. Bethina gennemgik de stadig stigende krav til it-revisionen i en øget kompleks it verden.

Herefter fulgte et indlæg om "Kvalitetskontrol praktiske erfaringer" af afdelingsdirektør Lars Bo Jeppesen fra Danske Bank. Lars Bo gennemgik Danske Banks eksterne kvalitetskontrol både ud fra en teoretisk og praktisk synsvinkel. Et godt råd var: Start i god tid.

Det sidste indlæg på årskonferencen var "Kommunikation" og det blev holdt af direktør Sven Erik Nielsen fra Innovision. Han gennemgik Shark-modellen

- 1 Sig hvad du vil sige**
- 2 Sig det**
- 3 Sig hvad du har sagt**

Shark-modellen er efter Sven Erik Nielsens opfattelse grundlag for god kommunikation.

Konferenceudvalget havde igen i år gjort et fremragende arbejde, og der skal derfor lyde en stor tak til udvalget.

Generalforsamling

Årskonferencen blev afsluttet med generalforsamling i foreningen.

Dirigent:
Revisionschef i ATP
Peter Jochimsen.

Formand:
Revisionschef i Nordea
Ane Marie Christensen

Kasserer:
Revisionschef i TrygVesta
Jens Galsgaard

4 af bestyrelsens medlemmer var på valg, og heraf ønskede Revisionschef Jens Peter Thomassen, Danske Bank ikke at modtage genvalg. Koncernrevisionschef Doris Tranberg Jørgensen, Finansministeriet og Vice-revisionschef Niels Thor Mikkelsen, Danske Bank blev indvalgt i bestyrelsen.

Doris T. Jørgensen

Niels Thor Mikkelsen

IIA's internationale konference i Amsterdam

Af Aude Simon, Internal Audit Nordic & Bank,
GE Money Bank

Den årlige internationale IIA konference fandt i år sted i Amsterdam og baseret på denne bys mange kanaler og nærhed til vand så hed programmet "Get into the Flow". Konferencen var en stor succes, og det er mig en glæde at dele erfaringerne fra denne konference med jer.

A milestone for the Professionals of Internal Audit. Den internationale konference gav en god blanding af forskellige erfaringer – der var både mulighed for at lære nye ting, blive opdateret, dele erfaringer og ikke mindst mødes med andre interne revisorer og kolleger. Konferencen samler revisorer fra hele verden og i år deltog mere end 2000 deltagere i konferencen.

What is the future of Internal Audit? De såkaldte primære talere præsenterede deres vision for intern revision. Der var tale om meget kendte talere med top professionel baggrund fra hele verden, og de var derfor en kilde til inspiration for os alle. De præsenterede fremtidens tendenser for vores branche og deres idéer og argumenter var med til at få os til at forstå, hvordan vi kan udvikle vores arbejde og se vores arbejde i et nyt perspektiv.

Multiple Presentations – Mange medlemmer, såvel folk fra "the Internal Audit Community", som professorer, revisionschefer og eksterne revisorer samt konsulenter præsenterede en lang række emner. Disse præsentationer var en god mulighed for at give os indblik i mere om specialiserede emner. Der var hele 11 forskellige streams, som vi kunne følge. Hver stream vedrørte et vigtigt emne inden for faget.

Networking – Networking var en stor og rigtig god del af IIA konferencen. Med 2000 deltagere var det nemt at mødes og komme til at diskutere. Dette var en god chance for at høre om "best practice" fra IIA globalt. Det var også her, hvor man kunne stille spørgsmål og dermed få nye svar.

Social Events – Sociale arrangementer og galla festen den sidste aften var arrangementer, som man absolut måtte deltage i. Traditionen tro var arrangementerne ekstremt gode og godt organiseret. Særligt galla festen foregik i meget flotte og specielle omgivelser, hvilket vi alle nød.

Danish delegation – Det var rigtig hyggeligt at mødes med den danske IIA delegation. En lille gruppe af meget rare mennesker heriblandt nogle af bestyrelsens medlemmer.

Afslutningsvist - lad mig sige, at IIA konferencen i Amsterdam var en fantastisk mulighed for at lære og opleve store emner og trends i tiden. Vi blev inspireret af så mange gode præsentationer og motiveret af mange dygtige folk. IIA konferencen er en fantastisk event at deltage på og ikke mindst en god investering – great value for the money!

Vi ses på den næste konference!

Program & Tracks of the IIA Conference Amsterdam 2007 - Highlights

The whole program is available on the website: www.iaa2007.com. Below are the highlights of the different presentations that were made.

General Sessions:

General Session 1: Does Good Governance Add to the Market Cap of a Company? - Mervyn King

General Session 2: Fair Behaviour in Doing Business – Urs Meier, Football Expert, Earlier FIFA-referee

General Session 3: Observations on Governance, Risk and Control: Implications for Internal Auditing - Larry E. Rittenberg, PhD, CIA, CPA, Ernst & Young, Professor of Ac-

counting & Information Systems at the University of Wisconsin.

General Session 4: What Does a CFO Expect From Internal Audit? - Peter R. Voser, Chief Financial Officer (CFO) of Royal Dutch Shell plc

General Session 5: Internal Control and External Audit from the Public Sector's Point of View - Dr. Josef Moser

General Session 6: Psychopaths in the Workplace – Dr John Clarke

Specific Tracks:

Track A - The Wider Business View

Track B - Risk Management

Track C - Best Practices in Internal Audit

Track D - Auditing in the Public Sector

Track E - Corporate Governance

Track F - Fraud

Track G - Technology

Track H - Managing the Audit Function

Track J - Sustainability

Track K - Practitioners & Educators Partnering to

IIA's årskonference i Norge **3. – 5. juni 2007**

Af revisor Henning F. Nielsen, TrygVesta, Intern Revision

I ovennævnte tidsrum blev der i Kristiansand afholdt den årlige konference for Norges Interne Revisorforening (NIRF).

Årets tema var ETIK – fundament for god virksomhedsstyring og intern kontrol.

Konferencen begyndte med et par gode indlæg af Scott L. Mitchell, Chairman and CEO, Open Compliance and Ethics Group, hvor emnerne henholdsvis var "Promoting Integrity and Ethical Values – the OCEG Perspective" og "Assessing Governance, Risk, Compliance and Ethic programs". Begge disse indlæg var meget udbytterige.

Et andet indlæg, som ligeledes var meget inspirerende, var indlægget: "Dilemma mellem etikk og økonomisk rasjonalitet", som blev afholdt af Heidi Høivik fra Handelshøyskolen BI. På en yderst interessant måde kom hun ind på den svære balancegang mellem etik og økonomisk rationalitet.

Indlæg fra morgenstunden kan altid være en udfordring, men det var ikke noget problem for foredragsholder Per-Yngve Monsen fra Explisit, som startede tirsdagen med et interessant og aktuelt indlæg vedrørende whistle blowing. Per-Yngve har selv være i den situation, hvor han har været nødt til at informere ledelsen om en kritisk økonomisk situation. Han fortalte om sine erfaringer i denne forbindelse. Indlægget varede 45 minutter og omhandlede både de følelsesmæssige og de faglige aspekter af whistle blowing på forskellige niveauer i organisationen.

Senere på dagen var der endnu et spændende indlæg vedrørende whistle blowing. Det blev afholdt af Guy Dehn, Public Concern at Work og havde det lidt teoretiske emne: "Making Whistle blowing Work".

Begge indlæg vedrørende whistle blowing gav stof til eftertanke.

Årskonferencen var veltilrettelagt og gav et godt fagligt udbytte.

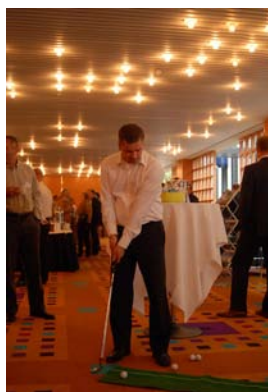

Foto fra årsmødet

Nye medlemmer v/ Bente Hallberg

Foreningen byder velkommen til:

Amagerbanken

Maike Plenge
Jesper Varbæk Martinsen
Casper Pedersen

Arbejdernes Landsbank

Birgitte Hechmann
Jesper Andersen
Palle Gravesen

ATP

Solveig Petersen

Bankdata

Lene Søndergaard
Bo Vesterborg Laursen

BRFkredit

Jan Thanning Wimmer
Lennart Sørensen
Kim Roland Buck

Codan Forsikring

Flemming Wisby Olsen

Danfoss

Henrik Kongsted

Danmarks Nationalbank

Anna Jensen
Rikke Bukhave Markussen

Danske Bank

John Næsby
Ann Kristensen
Tina Sørensen
Kamilla Søbygge
Henrik H. Skov
Helle Bruun
Martin Kleis
Karin Graabæk
Claus Fredenslund Mortensen
Hans Henrik Tellerup
Helle Primdahl
Louise Byssing

Danske Bank

Claus Hartmann Lund
Jan Persson
Niels Felstedt
Anders Raun
Christian Lund Jensen
Carina Gade
Thomas Ramsgaard
Hans Nielsen
Michael Schaarup
Jesper Tvede
Preben Ibsen
Mogens E. Kristensen
Steen Hoff-Clausen
Niels Holm Jensen
Bendt Pedersen
Thomas Zeuner
Søren Tvede
Niels Jessen
Sandie Thygesen
Charlotte Larsen

Dansk Supermarked

René Laursen

Deloitte

Morten Stener
Brian Jensen
Jens Ficher

DiBa Bank

Hanne Bøgh larsen
Kirsten Lodal Askekilde

Direktoratet for FødevarerErhverv

Maria Reyes Sanchez Recio

Ernst & Young

Bjørn Jensen

Falck

Jesper Hansen

Finansministeriet

Søren Kaack Andersen
Charlotte Kristensen

KPMG

Lars Rhod Søndergaard

Lundbeck

Thomas Engelund

Lån & Spar Bank

Christine Hermansen

Nordea

Torben Rasmussen

Nordjyske Bank

Kim Olesen

Novo Nordisk A/S

Ayse Taspinar

Nykredit

Christina Andersen

PBS

Lars Glarbo

PricewaterhouseCoopers

Johan Arnesson
Vibeke Bak-Pedersen

Ringkjøbing Bank

Anne Marie Bøgsted

Roskilde Bank

Thomas van Dijk
Mette Søndergaard

Sparbank

Janni Liegård Pedersen
Peter Riis Kristensen
Henriette Jessen

Sparekassen Faaborg

Line Ditlevsen

Sparekassen Kronjylland

Steen Scherfeldt
Benny Skjoldager

Sparekassen Lolland

Tine Steen Bruun

Spar Nord Bank

Karina Christensen
Helle Ahrensbach Pedersen
Kristian Thorgaard Sørensen
Helle Brøndbjerg Nielsen
Tinna Petersen
Allan Meyer

Sparekassen Østjylland

Mette Witt Bork

Sydbank

Kaj Georg Hansen
Søren Hansen

Sydbank

Jesper Steffensen
 Birthe Ærbo Jensen
 Vinnie Dall
 Jette Schmølz Ebbesen
 Karin Christensen
 Roberto Vesperini
 Svend Erik Christensen
 Peter Bangsø
 Jette Lind

Statoil

Søren P. Hansen

TDC

Mette Kauffmann Laursen
 Louise Voss

Telenor Danmark Holding

Kit Ming Cheng

Topdanmark Forsikring

Jens Olsen
 Vivi Bredberg
 Jan Faldt
 Tim Molbæk

foto fra årsmødet

"Bagsmækken"
 v/ Bente Hallberg

Oplysninger om Foreningen af Interne Revisorer:

Foreningens adresse:

Nordea Bank Danmark A/S
 Foreningen af Interne Revisorer (IIA)
 Att: Chief Internal Auditor Ane Marie Christensen
 Strandgade 3, PO Box 850
 0900 København C

CVR nr. 73954215

Foreningen af Interne Revisorerers bestyrelse har følgende sammensætning:

Formand

Chief Internal Auditor Ane Marie Christensen,
 Nordea
 ☎ 33 33 10 75
 e-mail: ane.marie.christensen@nordea.com

Næstformand

Revisionschef Claus Okholm,
 Nykredit
 ☎ 44 55 93 02
 e-mail: co@nykredit.dk

Kasserer

Revisionschef Jens Galsgaard,
 TrygVesta
 ☎ 44 20 30 80
 e-mail: jens.galsgaard@tryg.dk

Sekretær

Revisionschef Ole Kirkbak,
 Sydbank
 ☎ 74 36 31 00
 e-mail: ole.kirkbak@sydbank.dk

Bestyrelsesmedlemmer

Vice President, Internal Audit Vibeke Aggerholm,
 Carlsberg Breweries
 ☎ 33 27 12 26
 e-mail: vibeke.aggerholm@carlsberg.com

Bestyrelsesmedlemmer

Koncernrevisionschef Doris Tranberg Jørgensen
Finansministeriet
☎ 33 92 26 77
e-mail: dtj@fm.dk

Professor Lars Kiertzner,
Aalborg Universitet
☎ 96 35 72 52
e-mail: lki@business.aau.dk

Vicerevisionschef Niels Thor Mikkelsen
Danske Bank
☎ 45 12 77 06
e-mail: Nmi@danskebank.dk

Revisionschef Hans Kristian Møller,
Direktoratet for Fødevarerhverv
☎ 33 95 81 30
e-mail: hkm@dffe.dk

Koncernrevisionschef Anne Rømer,
TDC
☎ 33 43 75 45
e-mail: aro@tdc.dk

Indmeldelse i foreningen

Indmeldelse i foreningen foretages til:
Hanne Brandt
☎ 44 55 93 07
e-mail: hbr@nykredit.dk

Jobannoncer

Jobannoncer for medlemmer kan bringes på foreningens hjemmeside og/eller i INFO.

En helsides annonce i INFO koster 2.000 kr. og vil samtidig blive bragt på foreningens hjemmeside. Prisen for en annonce, som udelukkende bringes på foreningens hjemmeside er 1.000 kr.

Annoncer bringes kun i INFO, såfremt der er plads hertil.

Annonceudkast sendes til foreningens adresse jf. side 1.

For ikke medlemmer aftales prisen særskilt.

Tryk: INFO trykkes hos SALOPRINT, Albertslund.

Eksamen

Nærmere oplysninger om CIA-, CGAP-, CCSA- og CFSAs eksamen kan fås på IIA's internationale hjemmeside www.the.org eller ved kontakt til:

Konsulent Bjarne Frandsen,
☎ 44 44 50 48
e-mail: bjf@post12.tele.dk

Indlæg til INFO

Artikler i INFO honoreres med en vingave.

Næste nummer

INFO 37 udkommer i december 2007.

Oplysninger om mærkedage

Oplysninger om mærkedage bedes meddelt til:

Bente Hallberg,
☎ 36 78 22 87
e-mail: iia.redaktion@mail.dk

IIA standarder, der er præsenteret i INFO

INFO nr.	Standard	Emne	Præsenteret af:
24	2410 PA 2410-1	Rapportering	Frank Sundgaard Nielsen, Nordea
25	2010, 2200 2240	Planlægning	Solveig Petersen, Post Danmark
26	1300 - 1340	Kvalitetsstyring af revisionsarbejder	Carsten Damø, Nordea
27	2110	Risk Management	Solveig Petersen, Post Danmark
29	2230.A1 2330.A2 2330.C1	Opbevaring og beskyttelse af dokumentation	Birgitte Rousing Svenningsen, Saxo Bank
34	1000 1100	Formål, autoritet og ansvar samt uafhængighed og objektivitet	Hans Henrik Berthing Post Danmark
35	1300- 1340	Kvalitetssikring af Intern Revision	Anne Rømer TDC
35	2120	Intern kontrol og værdiskabelse (Performance Standard 2120)	Thomas Brun Deloitte
36	2050	Lovpligtig revision i licitation	Jan Hansen Nordea

PRISOPGAVE

INTERN REVISIONS BETYDNING FOR GOD SELSKABSLEDELSE NU OG I FREMTIDEN

Bestyrelsen i Institute of Internal Auditors i Danmark har et naturligt ønske om at fremme udviklingen af intern revision. For at understøtte en sådan udvikling udskrives der hermed en prisopgave under den brede overskrift *intern revisions betydning for god selskabsledelse nu og i fremtiden*.

Alle er selvfølgelig velkomne til at indsende bidrag; men hovedfokus er på specialer på cand.merc.aud. studiet på handelshøjskolerne og universiteterne. Målestokken ved bedømmelsen vil derfor tage afsæt i kriterierne herfra med den tilføjelse, at praktisk relevans også vægtes højt.

Emnekredsens aktualitet understreges stærkt af den fokus på revisionskomiteer, intern kontrol og corporate governance, der er skabt af de store erhvervsskandaler og heraf afledte ændringer af amerikansk lovgivning og senere direktiverne i EU. Udviklingen vil logisk set føre til yderligere udbredelse af intern revision i større erhvervsdrivende og offentlige virksomheder, idet intern revision er det mest oplagte værktøj til sikring af god intern kontrol i bred betydning og dermed i videre forstand til god selskabsledelse.

Alle bidrag inden for emnekredsen er velkomne. Forslagene neden for i overskrifter er udelukkende ment som inspiration:

- En analyse af de interne revisorers standarder op imod RS-systemet
- Analyser af større virksomheders forventninger om etablering af revisionskomiteer og intern revision
- Operationel revision – Værdiskabelse ved revision af målsætninger, strategier og forretningsprocesser
- En sammenligning mellem intern og ekstern revisors rolle
- Intern revision i den offentlige sektor

Priser: 1. pris 30.000 kr.

2. pris 15.000 kr.

Tidsfrist for indsendelse: 31. december 2007

Indsendes i tre eksemplarer til: Lars Kiertzner, Aalborg Universitet, Fibigerstræde 4, 9220 Aalborg Ø

Prisuddeling: April 2008

Kontaktperson: Lars Kiertzner, lki@business.aau.dk

